

stipatores Manaimi resistentes, postquam viderunt totam aduersum se multitudinem irruere, quique quo potuit diffugit. Et cedes quidem erat eorum qui comprehensi sunt, perferat autem latentium sequebatur: paucique ex eis latentes, in Massada perferunt: cum quibus & Eleazarus filius Iairi, propinquus genere Manaimo. Qui postea etiam in Massada tyrannidem egit. Ipsum autem Manaimum, cum confugisset in locum qui Atlas vocatur, atque illic humiliter delitesceret, capientes extraxerunt in publicum, multisque supplicijs affligentes interfecerunt. Similiter autem sub eo agentes principes, precipueque tyrannidis adiutorem eius Absalom nomine, et populus quidem, sicut dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquam totius seditionis correctionem futuram. Hivero non ad comprimendam pugnam, sed ut cum maiori licentia bellum agerent, interfecerunt Manaimum. Denique cum populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxarent, vehementius insistebant: donec ulterius resistere non valentes, Mutilius scilicet (hic enim erat Romanorum prefectus) & reliqui mittunt ad Eleazarum, precantes, ut solas eorum pacifceretur animas: arma autem & reliqua que haberent, ipsis tradentibus sumerent. Qui precationem ilico rapientes, remittunt ad eos Curionem Nicodemi filium, & Ananiam Sadducei, & Iudam Ionathe, scilicet eis dextras & sacramentum daturus. Quibus actis deducebat milites Mutilius: sed quandiu Romani arma retinebant, nemo aduersus eos, seditionum fraudis aliquid molitus est. Postea vero quia secundum passionem omnes scuta gladiosque posuerunt, neque quicquam ulterius suspicantes discedebant, facto in eos impetu, stipatores Eleazari comprehensos trucidabant, neque resistentes neque supplicantes, solas autem passionem & iuramenta que dederant inclamantes. Et hi quidem ita crudeliter interfecti sunt, preter Mutilium. Hunc enim deprecantem, & usque ad circumcisionem Iudaizare se permittentem, tantummodo seruauerunt. Detrimendum autem Romanis quidem erat leue: de potentia siquidem amplissima pauci fuerunt interempti, Iudeorum autem captiuitatis illud exitium probatur. Videntes autem graues iam insulare causas bellorum, urbem autem tali facinore fuisse resperam, ex quo nimirum diuina indignatio imminere, etiam si a Romanis nulla ultio timeretur, lugerant publice, & iustitia ciuitatis premebatur. Vnusquisque autem mediocrium, quasi per seditionis causas redditurus, turbabatur. Si quidem Iabbato illam cedem contigerat perpetrari, quo scilicet die propter religionem, a sanctis quoque operibus agunt quietem.

Cæsare occisa sunt Iudeorum viginti milia, propter quam cedem Iudei de uastata re coeperunt Syriam. Vicissimque Syri omnes Iudeos comprehensos occiderunt: maxime Scythopolitum: qui dolo conciuens circumuentos mille trecentos interfecerunt. Inter quos erat Simon quidam insigni animi magnitudine, licet alias nefarius. Caput XIX.

Eodem autem die, eademque hora, quasi ex aliqua celesti prouidentia, Cæsariensis quoque Iudeos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut vno tempore super viginti milia hominum cederetur, & cunctis Iudejs vacuata Cæsarea remaneret. Nam & eos qui effugerant comprehensens Florus, victos in arenam deduxit. Post Cæsariensem vero plagam, tota gens efferata est. Diuisique Iudei, Syrorum vicos eosque contingentes rurales partitus vastauerunt: Id est, Philadelphiam, Gebdonit, & Cæsaram, & Pellam, & Scythopolim. Deinceps vero irruerunt in Cadaram & Ioppen & Caulonitidem: & alia quidem subruentes loca, alia vero inflammantes, etiam in Cadaram Tyriorum & Ptolemaidem, Cabam quoque, Cæsareamque tendebant. Obstitit autem eorum incursum, neque Sebaste, neque Alcalon: sed his quoque inflammatis, Anthedona & Gazam euertuerunt. Multa autem circa fines harum ciuitatum diripiebantur, vici scilicet & agri eorum qui capiebantur: virorum immanitas cedens fiebat: neque tamen Syri minor numero multitudinem de Iudeorum gente vastabant: sed etiam eos qui in ciuitatibus erant, comprehensos disperdebant: non solum ob vetus odium, sed ut discrimen imminens preuenirent. Grauis ergo conturbatio tota Syriam peruaserat, & omnis ciuitas in binos diuidebatur exercitus: vnaque alterutris salus erat, si anticipassent alterutros caede faciendam: & dies quidem ducebatur in sanguine, noctes autem molestiores formido faciebat. Nam licet viderentur amoliri Iudeos, tamen etiam de alijs gentibus Iudaizantes cogebantur habere suspectos: & per hoc ipsum quod in eis videbatur ambiguum, neque temere eos placebat interficere, & rursum per ipsam religionis commixtionem quasi penitus externos timebant. Prouocabant autem ad cedem diuersorum

etiam illos, qui prius fuerant mansueti. Avaritia siquidem substantias eorum passim diripiebant: & quasi viatores eorum preda, quos trucidauerant, in domos alias transferiebant. Gloriosior autem erat qui plura collegisset, quasi scilicet plures virtute superasset. Erat autem cernere ciuitates plenas cadaveribus insepultis, & inhumatos passim iacere cum paruulis senes, feminas autem neque verecundia contestas. Et omnis quidem provincia, plena erat inenarrabilem calamitatum. Maior autem his metus audientium malorum, ipsis que acta erant facinoribus imminerebat. Et hactenus quidem Iudeis aduersum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines, etiam Iudeos, qui illic habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis conspirantes, & consanguinitatem utilitati proprię postponentes, aduersum Iudeos cum gentilibus dimicabant. Suspecta tamen eorum ipsa belli fuit auaritia. Denique Scythopolitę veriti ne ciuitatem noctu adirent, & magna sua calamitate ciuibus excusarent defectionem, edixerunt eis, ut si vellent inter eos firmare consensum, & circa alienigenas ostendere fidem, transiret cum omnibus filiis suis in proximę locum paludis. Quibus que fuerant iussa sine suspitione facientibus, diebus quidem secutis duobus quieuerunt Scythopolitę. Tertia vero nocte exploratores, alios incautos, alios vero dormientes inuadunt, subitoque omnes interfecerunt, qui fuerunt numero tredecim milia: postque eorum substantiam cunctam diripuerunt. Dignum autem etiam videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam, non ignobilis viri, filius erat: fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus: quibus utriusque ad incommoda sua gentis abusus est. Multos siquidem Iudeorum appropinquantes Scythopoli, quotidie obtruncabat, & frequenter integros cuneos fudit, ita ut totius aciei mora, & momentum solus existeret. Comprehendit autem eum digna ciuili interfectione poena. Nam cum Scythopolitę circumfusi essent Iudeis, & in paludem precipites agerent, educens Simon gladium, in nullum quidem hostium impetum fecit. Nihil se quidem in tanta multitidine promoturum videbat. Exclamans autem miserabiliter: digna, inquit, Scythopolitę his que gessi patior: quippe qui tam multa cede ciuium meorum, benignitati erga vos nostre fidem feci. Digne enim nobis externa ges in fida est, qui in nostrum genus rata impietate delinquimus. Morior ergo quasi profanus proprijs manibus: neque enim dignum est hostibus subiicere. Iste autem ipse finis, & mihi scelus digna poena, & idoneum virtutis decus erit: ut nemo scilicet hostium de meo interitu gloriatur, neque insulset cadenti. Hęc dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit omnem familiam suam. Erant autem ei vxor & filij, & prouecti in senectutem parentes. Ille igitur primum quidem patrem a cæsare comprehendens, & super eum stans ense penetrauit: post quem non sane inuitam matrem suam interfecit. Super hos autem coniugi, & filijs intulit ferrum, singulis sane horum pene occurrentibus gladio, & hostes praeuenire cupientibus. Cum vero omnem suam necessitudinem trucidasset, cæcis superstantibus extendit dexteram, ut neminem posset latere, & totum in viscera sua ense demersit. Dignus quidem miseratione iuuenis, propter robur corporis atque animi firmitatem. Ceterum quantum ad fidem, quam alienigenis prestitit, digno fine consumptus.

Quomodo exemplum Scythopolitanorum multę alie ciuitates imitę, non paucos etiam Iudeorum interfecerunt. Varus quoque Agrippę procurator, exhibuit erga illos suę sequitę specimen.

Caput XX.

Ad cedem autem quę in Scythopoli facta est, relique quoque vrbes Iudejs apud se habitantibus irruerunt: & duo milia quingentos Alcalonitę, Ptolemais autem duo milia interfecit. Vixerunt quoque non paucos Tyrii: multos quidem trucidauerunt: plures autem eorum victos custodijs tradidere. Hippinei quoque & Gadari similiter audacissimos quidem moliebantur, terribiles autem sollicitę obseruabant. Relique quoque vrbes aduersum Iudeos singule, prout habebant, vel timore vel odio mouebantur: Soli autem Antiocheni, & Sidonij, & Apamei, suis cohabitatoribus perpercerunt: & neque interfecere quempiam Iudeorum, neque vinculis tradiderunt. Forte autem & propter multitudinem suam, desperauerunt eorum si qui motus fuissent. Mihi autem videntur magis erga eos miseratione moti, quos utique nihil moliri videbant. Geraseni autem neque in eos qui apud se remanere delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi

Miseranda
strages Iudeorum.

Tredecim
milia Iudeorum
Scythopolitę
interfuerunt.

Egregia
Simonis
hoi
minis alio
qui nefarij
fortitudo.

Interfecti
est cedes Iudeorum
quater mille &
quingentorum.

Iudeorū
necies etiā
in regno
Agrippę.

volentes vsq; ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem etiā in regno Agrippę aduerſum Iudeos perniciēs. Ipſe ſiquidem perrexerat ad Ceſium Callum Antiochiā, relicto ſuper negotia ſua quodā ex ſocijs, noīe Varo Iſſemo, regi genere p̄p̄inquo. Venerunt autē ad eum de Baſthanea regione ſeptuaginta numero, viri & nobilitate & prudentia ciuiū ſuorum preſtantiffimi, poſcendi præſidij gratia: vt ſi qui ſcilicet apud eos quoq; motus fierent, haberent idoneā custodiā, per quā poſſent inſurgentes quoſq; cōprimere. Hos Varus, quosdā armatos de regijs præmittens, interfecit in itinere omnes. Auſus autem eſt tale facinus præter conſiliū Agrippę: & p̄pter nimiam auaritiā impie in gentiles ſuos agere non reculans, regnū omne corrupit, perſeuerans poſt tale ſcilicet principiū in totum genus exercere iniquitatē: donec diſcuſſis Agrippa rebus, aduertere quidem in Varū veritus eſt, p̄pter propinquitatem Iſſemi. Procuranda tamen eū regione ſummouit. Seditioſi autē cōprehendentes præſidiū, quod appellatur Cyprus, imminens finibus Hiericuntis, cuſtodes quidē interfecerunt, munimenta autē deſtruxerunt. Per eoſdem dies etiam in Macherunte multitudo Iudeorū perſuadebat, in præſidio relictis Romanis, deſerere caſtellū, eiſq; tradere. Illi autē quod rogabātur, cogitantes, paſſi ſunt cum eis diſceſſionem ſuam: & accipientes fidem, tradunt præſidium, quod diligentibus cōperunt Macheruntij cuſtodijs obtinere.

Ceſi ſūte
p̄uaginta.

Cyprus ca,
p̄ia.

Macherus
a ſeditioſis
capitur.

Quomodo Alexandrini quoque, aliorum exemplo incitati, multos Iudeorum interfecerunt.

Caput XXI.

Alexandri
norū cum
Iudejs di-
ſceptatio.

IN Alexandria autem ſemper quidem erat incolis aduerſum Iudeos ſeditio, iam ab illo tempore, ex quo ſtrenuus Alexander contra Aegyptios vſus Iudejs, præmiū ſocietatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & ius vrbis equale cū gentibus: permanebat autem eis honor iſte apud ſucceſſores quoq; Alexandri. Denique & in patre ciuitatis locum eis proprium deputauerunt, quatenus haberent cōuerſationem per omnia mundiōrē a communione ſcilicet gentium ſequeſtratam: præſtiteruntq; eis, vt etiam Macedones appellarentur. Deinceps vero cū in poſſeſſionē Romanorū Aegyptus veniſſet, neq; Cęſar primus, neq; poſt eum quiſpiā, honores quos Alexander Iudejs decreuerat minuit. Conſictus autem eorū aduerſus Gręcos pene continuus erat: & iudicibus multis quotidie abvtraq; parte lucrum reuehentibus, ſeditio ac cendebatur. Tunc vero cū & apud alios turbata res eſſet, illic magis exarſit tumultus. Nā cū Alexandrini in concionē veniſſent, vt ordinare p̄ certis negotijs legationē ad Nerōnē ferendam, concurrerunt in amphitheatrū permixti Gręcis plurimi Iudeorum. Quos cum vidiffent emuli, extemplo clamare cōperunt, Iudeos hoſtes & exploratores eſſe: ac deinceps inſulantes intulerunt eiſdē manus: & reliqui quidē fugientes diſſipati ſunt, tres vero ex his cōprehendentes, trahebant quaſi viuos incenſuri. Commota eſt autē ois terra Iudeorum ad vltionē ferendā: & primū quidem in Gręcos ſaxa iaciebant, poſtea etiam, facibus raptis in amphitheatrū impetū fecerunt, cōminantes q; in ipſo loco tantum ſimul populum concremarent: & pene minas impleſſent rebus, niſi iras eorū compreſſiſſet Tiberius Alexander, princeps ciuitatis. Nec tamen ipſe coercendi principiū ab armis ſumpſit, ſed nobiles eorū quoſq; ſubmittens, hortabatur vt deſinerent, neq; aduerſum ſe militiam Romanā cōmouerent. Seditioſi autē benignam deprecationem ridentes, Tiberium contumelijs appetebāt. Qui poſtq; vidit abſque magna calamitate tumultuoſos non poſſe cōpeſci, immiſit in eos duas Romanorū legiōes, quę in ciuitate erant. Et cum his alios quinq; milia milites, caſu ad Iudeorum interitum de Libya venientes: præcepitq; vt non ſolum interficerent, ſed etiam ſubſtantias eorū diriperent, domosq; inflammarent. Qui protinus concurrentes in locū qui vocatur Delata (illic quippe erat Iudeorū multitudo collecta) exequēbatur ſtrenue iuſſiones, nec ſibi mandata fuerant exequitur. Collecti quippe i vnū Iudej, & eos q; de ſuis optime armati erāt ante reliquam multitudinem ſtatuentes aliquandiu reſtiterunt. Poſtq; vero in fugā inclinati ſunt, paſſim trucidabantur, & erat eorū grandis interitus. Tamen milites quę ſibi mandata fuerant exequitur. Conglobati enim Iudej his quos melius armatos habebant, in fronte poſitis, aliquandiu quidē reſtiterunt. Semel in fugā verſi maſtabantur, nec vnus erat exitij modus, cū alij ſub diuo atq; in cāpo deprehēderentur, in edes autē alij concluderentur, & eas quoq; ſuccenderent Romani, vna etiā diripiēdo quę in his reperiſſent: cū neq; illos aut infantum miſericordia, aut reuerentia ſeneſcitis moueret, ſed in

Iudej Ale-
xandrię or-
ciſi a Tib.
Alexandro.

ſed in omnes etates pari cęde ſequirent. Vnde totus quidem ille locus ſanguine redundabat. Quinquaginta vero congeſta ſunt milia mortuorum: nec tamē ſaltem reliquię remaniſſent, niſi ad preces ſe contuliſſent: eorumq; miſertus Alexander, Romanos iuſſiſt abſcedere. Sed illi quidem, quibus erat conſuetum obedire præceptis, primo eius nutu necibus perpercerunt: populares autem Alexandrini, propter odij magnitudinē difficulter ab incepto reuocabātur, vixq; a corporibus diſtrahebantur. Apud Alexandriam quidem talis caſus euenit.

Strages Iu-
deorū quin-
quagies
mille.

Ceſtius cum magno exercitu inuadit Iudeam.

Caput XXII.

ESTIO vero iam quieſcendum eſſe non videbatur, inſenſis vbiq; Iudejs: ſed duodecimam legiōem integram ex Antiochia ſecū ducens, & ex reliquis bina milia leuē peditum, & quatuor alas equitum: in ſuperq; regum auxilia, hoc eſt, ex Antiochi duo milia equitum, & peditum tria milia, ſagittarios omnes, Agrippę vero tantundem peditum, & equitū mille, cum & Soemus ſequeretur. iij. milibus comitatus, quorū tertia pars equitū erat, plureſq; ſagittarij, Ptolemaida progreſſus eſt. Plurimi autem ex ciuitatibus auxilio conuenere, peritiā quidē militibus inferiores, quod autem ſcientię de erat in Iudeos, odio itemq; alacritate ſupplētes. Aderat autē ipſe quoq; Agrippa Ceſtio: & eorum quę conducerent, ſimul & itineris princeps. Ibi tum adducta exercitus parte, Ceſtius in validiſſimā Calileę ciuitatem contendit zabulon, quę appellatur viro rum, & ab Iudeorū finibus Ptolemaida diſcernit. Cūq; offendiſſet eā ciuibus deſtitutā (in montes enim multitudo refugerat) omnigenū autē rerū plenā, illas quidē militibus diripiendas conceſſit: ipſam vero oppidū, quamuis admiratus eſſet eius pulchritudinem, quippe domus habebat ſimiliter vt apud Tyrum & Sidonā & Berithum & diſſicatas, incedit. Deinde curſu territorio peragrato, quicquid inueniſſet obuiam depopulatus eſt, inflammatis etiam circum eam poſitis vicis in Ptolemaida regreſſus eſt. Syris autē adhuc præde inherentes, & præcipue Berithis, recepta Iudej fiducia, (Ceſtium enim reſceſſiſſe cognouerant) repente in eos qui remanſerant irruunt, & prope ad duo milia morte conſumunt. Ceſtius autem ex Ptolemaide reuerſus, ipſe quidem Cęſaream peruenit, in Ioppen vero partem præmiſit exercitus, cum præceptis huiuſmodi, vt oppidum cuſtodirent, ſi eo potiri poſſent: aut ſi oppidani impetum præſenſiſſent, tam ſuum quam cęterorū militum præſolarentur aduentū. Illorum igitur alij mari, alij terra præſecti, vtrinq; Ioppen facillime capiunt: ita vt ne fugę quidem habitatores copiam reperirent, nedum ad pugnam ſe pararent. Aggreſſi autē cunctos interficiunt cū familijs, direptamq; ciuitatem incendunt. Interſectorū autem numerus oſto milia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimā Samarię * Nabathiten Toparchiam non paucos direxit equites, qui & partem finium vendicauerunt, magnamq; indigenarum multitudinem peremerunt: direptiſq; patrimonijs, etiam vicos igni dederunt.

Ceſtius po-
pulabur
dus inuadit
Iudeam.

zabulon in-
cenditur.

Iudej ppe
ad duo mi-
lia hoſtium
conſumunt

Ioppe capiē

Ceſi ſūte o-
cties mille
& quadra-
ginta.

Ceſennius Callus miſſus in Calileam multa oppida capit, multis vltro ſe dedentibus. Deinde multos ſeditioſorum interfecit qui in montes fugerāt. Ceſtius vero pugnans magnam cladem exercitus perpeſſus eſt ab Hieroſolymitis. Ca. XXIII. IN Calileam quoq; miſit Ceſennium Callum, ducentā duodecimę legiōis: eiſq; tantā militum manum attribuit, quantam genti expugnandę ſufficere poſſe credebat. Eū validiſſima Calileę ciuitas Sephoris cum fauore ſuſcepit. Huiuſq; prudens conſiliū ſecutę ciuitates alię, quieſcebāt. Qui vero ſeditionibus & latrocinijs operam dabāt, in Calileę montem vndiq; mediū reſceſſere, qui eſt contra Sephorim, & vocatur Aſamon. Aduerſus eos Callus ducentos exercitū, illi autem quādiu ſuperiores erant, facile Romanos ad ſe aſcendentes vlcicebātur: & ex his plures quam ducentos interfecerunt. Vbi vero eos viderunt circumaſto itinere ad celſiora progreſſos, mature victoriam cōceſſerunt, & neq; pugnam cominus armato ferebant, neq; ſi terga dediſſent, equitū poterant manus eſſugere: adeo vt pauci locis aſperis deliteſcerent, amplius vero quā duo milia trucidarentur. Callus quidem cum nihil iam tentari nouitatis apud Calileā videret, Cęſaream cum exercitu remeabat. Ceſtius vero cum omni manu reuerſus, in Antipatride perrexit. Cognitoq; non parua multitudinē Iudeorū in turrim, quę Apheci vocabatur, eſſe collectā: qui & his congregarentur præmiſit. Sed priuſquam in manus veniret, Iudej metu diſperſi ſunt: eorumq; caſtra iam deſolata milites adorti, cum vicis circumpoſitis incenderunt. Ex Antipatride autē Ceſtius in Liddam profeſtus, vacuā

Ceſennius
Callus inua-
dit Calileā

Sephoris
hoſtibus ſe-
tradit.

Duo milia
ſeditioſorū
& latronū
trucidantur.

vinis ciuitate offendit. Nam propter scenopagiorū dies festos, in Hierosolymā populus omnis ascenderat. Quinquaginta vero quos ibi cōprehendit occisis, exultosq; opido, vltius procedebat: perq; Bettoron profectus, in quodā loco, cui nomen est Gabao, castra ponit, distante ab Hierosolymis stadiis quinquaginta: Iudei vero cū iam ciuitati propinquare bellū viderent, omnis dierum festorum solēnibus, ad arma properabant: satiq; freti multitudine, incōpositi ad pugnā & cum clamore profiliebant, ne die rum quidē septē habita ratione feriatōrū. Erat eum sabbatorū, quod apud eos religio ne maxima curabatur. Idem aut furor qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in prelio quoq; superiores effecit. Tanto namq; impetu Romanos aggressi sunt: vt eorū & acie pertrumperent, viaq; aperta cēdibus in medio ruerent: ac nisi ei militū parti, quē necdū locū amiserat, equites exercitati subuenissent, quicq; nō satis defecerunt pedites, in periculo totus Cestij exercitus fuisset. Interfecti sunt autē quingenti & quindecim Romani milites: ex quibus quadringenti pedites, ceteri equites erant: Iudei vero vigintiduo quorū fortississimi videbātur Monobazī regis Adiabēnē, p̄p̄inqui, Monobazus & Cenedecus, & post hos Pereita Niger & Syllas Babylonius, qui ad Iudeos ab Agrippa rege transfugerant, cui pridem militabant. A fronte quidem repulsi Iudei, ad ciuitatem reuertebantur. Romanos autem ad Bettoron ascendentes Ciarq; filius Simon inuadit, multosq; postremi agminis coactores lanauit: ac multa carra cū sarcinis capta, i ciuitatem reduxit. Cestio vero in agris triduo cōmorante, Iudei locis superioribus occupatis obseruabant eius transitū, neq; cessaturos eos certū erat, si Romani p̄fiscī cōpessent.

¶ Quomodo rex Agrippa missis legatis, frustra conatus est seditiones a bello auocare. Quia de re Cestius congregatis militibus suis, opportunū tempus se natū esse ratus, inuadit Hierosolymam. Vnde cum rursus fugeret, re infecta, a Iudeis in sequentibus maximam passus est suorum cladem. Caput. XXIII.

Itaq; dum Agrippa, infinita hostiū multitudine mōtes amplexa, ne Romanos quidem a periculo tutos esse perspiceret, verbis Iudeos experiri decreuit, vel omnes sibi parituros existimans, vt bello desisterent: vel si qui aduerfarentur, reuocādos, qui ab eorū sententia discrepant. Misit igitur ex comitibus suis, Porcatum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: vt a Cestio fœdus amicitie, certamq; p̄ peccatis populo Ro. veniam polliceretur, si proiectis armis, secū sentire voluissent. Verū seditiosi, metu ne cū tā multitudine spe securitatis, ad Agrippā sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbū quidē, priusq; verbū faceret, peremerūt. Nam Porcatus vulneratus effugit: populares autē hoc indignē ferentes factum: cēdendo subitibus atq; lapidibus in oppidū cōpulerunt. Cestius vero, quia intestinam eorū discordiā, opportunū ad irruēdum tēpus inuenit, totū in eos duxit exercitū: inq; fugam verfos, vsq; ad Hierosolymā persecutus est. Castris autē in loco positis, qui appellatur Scopos, interuallo septem stadiorū a ciuitate discēdens, nihil per tridū aduersus oppidū conabatur: sperans fortasse intus degentes, aliquid remissuros. In vicos autē circa ciuitatē, non paruam militū manū ad rapienda frumēta dimisit. Quarto autē die, qui tricesimus mensis erat Octobris ordinatū in oppidum introduxit exercitū. Populus quidem a seditiosis custodiebatur: ipsi autē Romanorū disciplina terrii, exterioribus cessere partibus ciuitatis, & in partē interiorē templi refugerūt. Cestius vero transgressus Pedestam, quē sic vocatur, & Cenopolim & forum quod appellatur Docon, incendit. Deinde cum ad superiorē ciuitatem venisset, prope aulam regiam castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violentē irrumperē, ciuitatē ilico possedisset, belloq; finem dedisset. Sed Tyrannus prepositus castris, & Priscus, & plures equitū magistri, a Foro pecunia corrupti, conatū eius auerterūt: & Iudeos intolerandis repleti cladibus contigit. Interea plurimi populariū notissimi, & Ananus Ionathē filius, Cestii quasi portas ei patefaciuri, vocabāt. Ille autem & ira fastidiens, & quod nō satis eis credendū putaret, tandiū id neglexit, donec p̄ditionē cōperta, seditiosi Ananū quidem cum ceteris, de muro deiectis lapidibus ferendo, in domos suas refugere coegerunt. Ipsi vero per turres dispositi, murū tentantibus repugnabant: per dies quidem quinq; Romanis vndiq; cōatibus, inexplicabilis erat impetus. Sexto autē die, Cestius cum plurimis, eisdemq; sagittarijs, a septentrionali tractu tēplum aggreditur, Iudeis ex porticu resistentibus: qui repētē Iudeos ad murum aduenies auertere. Postremo autem repulsi telorum multitudine, recesserunt.

Itaq; Roma

Itaq; Romanorum, qui anteibant, scutis suis muro nixis, & qui eos sequebatur, alijs ac per ordinem alijs similiter superadiunctis, quam sic ipsi appellāt, testitudinē contexuerunt. Vnde sagittę in eam delatę, irritę delabebātur: & sine aliquanoxa milites moenia suffodiebant: templiq; portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosos stupor inuaserat, iamq; multi ex ciuitate diffugiebant, veluti cōtinuo caperentur. His autem populus alacrior efficiebatur: & quantum nequissimi cadebant, tantū vt ipsi portas aperirent, Cestiumq; tanquā de se optime meritum, reciperent, appropinquarebant. Et profecto si paululum in obsidione perseuerasset, statim ciuitatē obtinuisset. Sed ere do iam tunc infestus deus pessimis, eiusq; sancta illo die finem bello dare prohibuerūt. Deniq; Cestius, neq; animis populi, neq; obfessorū desperatione perspecta, repente militem reuocat: & sine vlla spei repulsa, incōsulte nimis ac iniuste discessit. Inopinata vero eius fuga, latronum fiduciam recreauit: insecutiq; nouissimos aliquot equitum, peditemq; peremerē. Et tunc quidem Cestius in castra, quę apud Scopon munierat, tetendit: altero autem die vltierus recedendo, magis hostes pronocauit: tanquam postremis apposti multos necabant, cū vtraq; itineris parte vallata, in transuersos tela iacebant, & neq; in eos se retorquere, a quibus a tergo fauciebantur, nouissimi audebant, quandā infinitam multitudinē insequi existimantes. Et a lateribus, instātium vim repellere minime sufficiebant: cum ipsi quidem graues essent, ordinemq; interrumpere formidaret: viderent autem Iudeos leues, & ad excurrendum faciles esse. Vnde eueniebat, vt multa mala perpetuerentur, cum nihil contra inimicos nocerent. Tota igitur via percussis, deiectisq; agmine sternebantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextę legionis dux, & Longinus chiliarchus, & Aemilius Locūsus atq; p̄fectus, vix in Cabaa peruenirent, vbi castra prius posuerant, multis instrumentis amissis. Hic autē Cestius biduū cōmoratus, inops consilij quid ageret, cum tertio die maiorem hostium vidisset numerum, & omnia circum loca plena Iudeis, tarditatē sibi obfuisse cognouit: & si adhuc ibi maneret, pluribus se inimicis vsurum. Itaq; pro compendio fuge, cū tā quę militibus impedimento erant, amputari pręcepit. Occisq; tunc multis atq; asinis, alijsq; iumentis, pręter illa quę sagittas & machinas ferrent, (Hęc enim velut vsui futura seruabat) maxime quia timebat, ne Iudeis contra se capta prodesse, Bettoron versus antecederet exercitum. At Iudei latioribus quidē locis minus instabant: cōtra eos vero in angustias atq; descensus, qui discessissent, ab exercitu prohibebant. Alij postremo super agmen impingere: fusaque omnis multitudo per itineris iuga, militem sagittis operuit. Vbi etiam peditibus, quo pacto sibi met subuenirent, hesitantibus, equitum periculum promptius erat. Nec enim ordinate viā prosequi poterāt, obstantibus iaculis: & ne cōtra hostes irent, ascensus ardui, phibebant equitantibus inuij, iaculatoribus autē rupes ac valles tenebantur: in quas deiecti q̄ aberrassent consumebantur. Nullusq; locus aut fugiēdi, aut vlciendī rationē habebat. Itaq; incerti quid agerent, ad vlulatus, qd desperati solent, Hęc usq; conuersi sunt: quibus resonabat Iudeorum exhortatio, cum clamore letantium pariter atq; seuentiū. Totusq; pene qui cum Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox aduenisset. Qua Romani quidem in Bettoron confugerunt: Iudei vero obfessis circum omnibus locis, eorū transitus custodiebāt. Deniq; vbi Cestius apertō itinere desperato, iam de fuga cogitabat, lectos prope ad quadringētos omnium fortissimos milites, testorū fastigijs imposuit. Hisq; pręcepit, vigilam qui in castris excubarent, signa clamare: vt eo modo Iudei omnem illic militum numerum arbitrantur remanere. Ipse autem ceteris otiose vsq; ad triginta stadia p̄greditur. Vnde mane cū Iudei locum, in quem Romani tetenderant, desolatū vidissent, in quadringētos, a quibus decepti fuerant, concurrerunt: & illos quidem sine mora iaculis confecerunt: mox autem Cestium persequi properabant. Sed ille cum nocte non paruum spatium itineris peregisset, die vehementius quoq; fugiebat: adeo vt metu percussī milites, machinas siue tormenta muralia, itemq; balistas, multaque alia instrumenta relinquerent. Quibus tunc ablatis, Iudei rursus contra illos, qui ea reliquerant, vsi sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatridem vsq; venerunt. Deinde cum eos assequi non potuissent, inde redeuntes, & machinas secum asportarunt, mortuosq; spoliarunt, & prędam quę remanserat, collegerunt: & p̄cana canentes in metropolim remearunt, suis quidem paucis amicis. Romanorum autem auxiliorum quinq; milibus peditum ac trecētis, itemq;

Cestius in
consulte ob
sidiōē sol
uit.Clades exer
citus Cestij

Cestij fuga

Callidū Ce
stij consiliūMilitiū Ro
manorum
quinque
mille ducē
ti octogina
ta occisi.Quingēti
& quindecim
Romani milites
interfecti sunt
Iudeorum
vigintiduo.Agrippa
rex Iudeos
reuocare co
natur a bello
pernicio
sissimo.Cestius ob
sidet Hiero
solymā.

non gentis & octoginta equitibus interemptis. Hec quidem Nouembris mensis octa-
uo die gesta sunt. anno duodecimo Neronis principatus.

Cestius postq̃ fugerat e Iudæa, niscus est omnem tumultus causam, in Florū tras-
ferre. Damasceni autem audita Romanorū clade, decem milia Iudeorum occidat.
Iudei vero a Cestij cede reuersi Hierosolymam, eligunt totius provincie rectores,
& duces: iter quos IOSEPHVS noster erat, cui totius Galileæ administratio fuit
commissa, vt pote viro prudenti, & multarum rerum experientia edocto: quod rei
successus luce clarius demonstrauit.

Caput. XXV.

Post Cestij vero casus aduersos, nobiliū Iudeorum multi, tanq̃ e nauis pessum itura,
ex ciuitate enatabat. Deniq; Custobarus & Saulus, vna cū Philippo Iosachimi
filio, qui princeps erat exercitus regis Agrippæ, inde lapsi ad Cestiū transfuge-
runt. Qui vero cum his in aula regia fuerat obfessus Antipas, fuga despecta, quemad-
modum a seditionis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem Saulum, & cete-
ros in Achaïam ad Neronem misit: & propriam necessitatem indicaturus, & belli cau-
sas deriuaturos in Forum. Sperauit enim, & iram in illum excitatum iri, & sua pericula
summoedā. Tunc autē Damasceni, cede Romanorū cognita, Iudeos apud se degen-
tes, opprimere studuerūt: & cum eos in publicis thermis collectos habentes, (nanq;
id olim propter suspiciones meditabatur) facile quidem sui conatus exitum fore puta-
bant. Verebantur autē mulieres suas, fere omnes præter paucas iudaizantes, & eorum
religione deceptas. Quare his magna cura fuit eas celandī, quid agerent. Iudeorū autē
decem milia, quippe vt in angusto loco, atq; omnes inermes aggressi, vna hora sine me-
tu iuglauerunt. Qui vero Cestium fugauerāt, in Hierosolymam reuersi, quos adhuc
Romanorum studiosos inuenissent, partim vi, partim blanditijs sibi etiam sociabant. Et
in templum congregati, plures belli duces eligendos esse censebant. Declaratus est igitur
Iosephus, Curionis filius, & pōtifex Ananus: omnia quę in ciuitate gerenda essent
imperaturi: maximeq; vt ciuitatis muros erigerent. Filium nanq; Simonis Eleazarum,
Romanorū quāuis prædam, & ereptas Cestio pecunias, & insuper his plurima ex the-
sauris publicis in potestate haberet, tamen nullis necessitatibus preposuerūt: q̃ & ipm
tyrannidis superbia viderent ferri, eiusq; studiosos siue imitatores, satellitum more ver-
sari. Verum paulatim Eleazarus, ambitione pecunie, itemq; astutia persuasit populo,
vt in omnibus sibi parerent. In Iudæam vero quos mitterent, alios militum duces apta-
runt: Iesum filium A sapha, vnum e pontificibus, & Eleazarum Ananij pontificis fi-
lium. Nigro autem mandauerunt, qui tunc Idumæam regebat, ex regione trans Iordaa-
nem posita genus ducens, vnde Pereites cognominabatur, ducibus obtemperare. Sed
ne alias quidem regiones omittendas putabant. Nanq; in Hiericunte, Iosephus filius
Simonis, & trans humen Manasses Taphna, & Ioannes Essæus, toparchias administra-
turi directi sunt. Huic autem Lidda, & Ioppe, & Emmaus, erant addite. Cophniticę au-
tē, & Acrabathenę regionibus, Ioannes filius Anne, rector designatus est: & vtriusq;
Galileę IOSEPHVS, Matathie filius. Huius autē administrationi, iuncta erat & Ga-
mala, munitissima ciuitas, quę ibi fuere. Aliorum quidem rectorum, palacritate ac
prudentia sua, quisq; res sibi creditas administrabat. Iosephus autem, cum in Galileam
venisset primū curę habuit, indigenarum sibi conciliare beneuolentiam: multa sciens
ea confici posse, licet in alijs peccauisset. Deinde considerato, quod potentissimos qui-
dem amicos habebit, si eos participes potestatis fecisset: omnē vero multitudinē, si ple-
raq; per indigenas & consuetos fieri præciperet, septuaginta de senioribus eius gentis,
prudentissimos elegit: eosq; rectores totius Galileę constituit. Septem vero per singu-
las ciuitates ministrorū litum iudices ordinare, maiora nogoria, causaq; capitales cum
ad se referre iussisset: iam septuaginta dispositos per ciuitates, quo iure inter se vteretur
etiam quemadmodū extrinsecus vsi essent, animaduertit: certusq; in Galileam Roma-
nos esse venturos, opportuna loca muro cingebat: hoc est, Iotapatam, & Bersabee, &
* Seloim: necnon & Capherechon, & Aphaca, & Sciphet, & montem cui nomen est
* Itaburio, & Tarichen, & Tiberiada. Ad hæc etiam circa Genesar lacum, spelicas in
ea, quę inferior Galileæ vocabatur, muniiuit. Superioris autem Galileę, Achabaron, &
Petræ, quę sic dicitur, Iamnam, & Mero, in Gaulanide vero Seleuciam, & Sogenam
& Camalam munitione circumdedit. Solis autem Sephoritis permisit, vt murū fibimet
ipsis fabrica-

ipsis fabricaret: quod eos pecuniosos esse, & ad bellum promptos etiam sine præcepto
videret. Similiter autem Giscalam, Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes. Ceteris au-
tem castellis omnibus, ipse Iosephus intererat, iubēdo simul atq; opem ferendo. Quin
& exercitus ex Galileæ, supra centū milia virorum cōparauit: quos omnes vndiq; colo-
lectis armis veteribus instruebat. Deinde reputans, hoc maxime Romanorum inuictā
esse virtutem, quod dicto essent audientes rectoribus suis, & armorum exercitationi
operam darent, doctrinam quidem vrgente necessitate desepit: parendi autem faculta-
tem ratus regentium multitudine posse contingere, ita vt Romani solent, diuisit exerci-
tum: pluresq; fecit agminum principes. Diuersiq; militum generibus ordinatis, alios
decadarchis, alios chiliarchis subdidit: & insuper his rectores, maiorum rerum admini-
stratores. Docebat omnes signorū disciplinas, & puocationes reuocationesq; buccina-
rum, & principia cornuū, & circunductiones, & quemadmodum oportere laboranti-
bus succurrere fortiores, & cum defatigatis partiri pericula, quęq; ad fortitudinē animi
corporisq; tolerantiam pertinerēt, instituebat. Maxime vero eos erudiebat ad bellum,
vsq; quaq; Romanorum referēs disciplinam: quod cum viris essent præliaturi, qui & vi-
ribus corporis, & animi obstinatione, totū pene orbem terrę superassent. His addidit,
quo pacto belli tempore, suis essent parituri præceptis: iam nunc periculū fore, nisi con-
suetis delicijs, hoc est, furtis & latrocinijs, & rapinis, abstinuissent: sed neq; aut gentili-
bus fraudem facerent, aut consuetissimorum damna proprium caput stum putarent. Illa
enim bella optime administrari, quorū milites bonam cōscientiam gererent. Qui vero
per se prauī fuissent, his rō solum inimicos, sed etiam deum hostem futurum. Multa in
hunc modum admonendo, perseverabat. Et iam quidem quātum prælio parandū esset,
cōflatum erat. Nam & septuaginta peditum milia, ducentos quinqueaginta equites, ac
præter hos etiam mercenarios, quibus maxime fretus erat, habebat quatuor milia quin-
gentos: necnon & sexcentos circa se electos custodes corporis, atq; satellites. Exceptis
autem mercenarijs, facile ceteri milites a ciuitatibus alebatur. Nanq; singule quas enu-
merauit us, cum mediam sui multitudinē mitterent in militiam, reliquos ad comparan-
dum eis victum tenebant: vt pars armis, atq; alia pars faciendi operis dirimeretur, & ar-
mati securitatem rependerent suggerentibus commeatum.

Iosephus ob res prudenter administratas, graues passus est insidias, a quodam
Ioanne Giscalco: qui sepe eum proditoris apud populum falso infamauit:
sumpta primū occasione, a procuratoribus Agrippę dispositis. Vnde sepe
passus vitę periculum, vix tandem euasit.

Caput. XXVI.

Iosepho autem hoc modo administranti Galileam, insurrexit quidam insidiator, pa-
tria Giscala ortus, Lefin filius, nomine Ioannes, callidissimus, ac dolis plenus, & ne-
quitia quidem nobilissimus omniū: antea vero pauper, & aliquantū malitię suę im-
pedimentū passus inopia, facile mentiri paratus, mirusq; fidem adhibere mendacio: &
qui fallaciam virtutē putaret, eaq; aduersus amicissimos vteretur: simulator humanita-
tis, & spe lucri appetentissimus cedium: qui semper quidem immoderata concupisset,
spem vero leuioribus maleficijs aluisset. Latro enim erat, sui moris, ac solitarius: deinde
etiam comitatū inuenit audacię, primo quidem paruum, ampliores autem proficiens,
Curę autē habebat, neminem ignarum alciscere: sed qui & habitudine corporis, & ani-
mi magnitudine, bellorumq; peritia præstaret, hos eligebat: donec quadringentorum
viroꝝ cateruam congregauit, quorum plures ex Tyriorum finibus & vicis erant. Itq;
omnē Galileā depopulabatur: & multos futuri belli metu suspensos lacerabat. Hunc
igitur iam dudum regendi milites cupientē, & maiora desiderantē, diu pecunię retarda-
bat inopia. Cum autē videret Iosephum sua viuacitate letari, persuadet ei primū, fabrica-
candi muri patrię sollicitudinem sibi cōmitteret. In qua re quęstus magnos a locupleti-
bus fecit. Deinde callidissima fraude composita, velut oleo, quod non a gentilibus suis
tractatum esset, vti cauerent omnes apud Syriam Iudei, vt ad confinia oleū mitteretur,
depoposcit. Nummoq; Tyrio, quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris, eo-
dem pretio amphorę dimidium vendebat. Cūq; Galileæ ferax esset olei, maximeq; il-
lo tempore magna hūbertate redundaret, in ea loca vbi erat penuria, solus, multumq;
mitrendo, in finitam summā pecunię congregauit. Quia mox in eum vltus est, qui hoc
sibi beneficiū præstitisset. Deniq; existimans Iosephū disposuisse, rectorē se esse Galileę

Ioseph^o do-
cet suos mi-
lites milita-
rem discit
plurim.

De Ioanne
qui Iosepho
factus est
insidiator.

Iohannis
malicia &
quaestus.

Damasceni
Iudeos apud
se degentes
ad decem mi-
lia interi-
munt.

Eliguntur
duces Iuda-
eorum.

Ioseph^o hu-
ius historię
scriptor, rer-
ector Gali-
tæ confiti-
etur.

Alias Tha-
burio.

Alias Sala-
nina.

DE BELLO IYDAICO.

futurū, quibus pregerat latronibus imperauit prædā vehementius exercere: quā multis rebus nouis per eas regiones excitatis, aut insidijs alicubi rectorē perimeret, si cui ferret auxiliū: aut si latrocinia negligeret, ob hoc eū apud indigenas accusaret. Iadudū autē ru mores dissipauerat, quæ res Galileæ Iosephus Romanis prædere cogitaret: multa quæ in hūc modū ad eius perniciē cōparabat. Itaque illo tpe, cū quidā ex vico Damaritarū, i magno cāpo custodias agentes, Ptolemæū Agrippæ & Beronices procuratorē aggressi, omnes quas ferebat sarcinas abstulissent, in quibus erant nō pauce vestes pretiosæ, plurimæque argentea pocula, & sexcenti aurei, neque hanc prædam occulte administrare potuissent, omnia Taricheas ad Iosephum cōportarunt. Ille autē reprehensa violentia, quam regeis intulissent, reponi res ablatas apud aliquem eius ciuitatis potentissimū iubet: paratus eas dominis opportune remittere. Vnde maximum ei periculum comparatum est. Namque raptores earum, quia prædæ nullam reppererant, egre ferentes, & prospicientes quod Iosephus cogitauerat laborem suū regibus cōdonare, per vicos nocte discurrunt, omnibusque indicat Iosephum prodidisse: eodemque tumultu ciuitates proximæ replerunt, adeo ut centū armatorum milia contra Iosephum prima luce concurrerent. Denique multitudo quidē, in circo apud Taricheas cōgregata, plurima per iracūdiam cōclamabat, partim deponi, partim concremari vociferans proditorē. Plerosque autem incitabat Ioannes, & cū eo filius Thaspnam Iesus. Tunc magistratus Tiberiadis, Iosephi quidē amici & satellites, tantę multitudinis incursum perterriti, oēs præter quatuor disrugerunt. Ipse vero dormiens, ppe cum iam ignis admoueretur, exurgens, & mo nentibus eum quatuor, qui remanserant, neque solitudine sua, neque illorū qui contra se vene rant, copijs superatus, aut perturbatus, in conspectū illorū ppsilijt veste discissa, infusoque capiti puluere, auersusque post tergū manibus, suoque ceruici gladio annexo. Hęc autem amicitiores ei, maxime Taricheas ad misericordiam cōmouerant. Rustica vero plebs, & finitimorū, quibus molestior videbatur, nō sine maledictis eū iubebant publicas proferre pecunias, & facta pditionis fateri. Nam ex habitu eius opinabatur, nihil eorum de quibus nata fuerat suspicio, penitus negaturū: & impetrandę veniē causā se cisse omnia, quę misericordiā prouocarent. At illius ista humilitas cōsiliū perstruebāt: & contra se indignates arte circumueniens, ut super his, vnde irascerentur, inter se ipsi discordarent, omnia confessus est. Deinde sibi loquendi facultate concessa, ego inquit, has pecunias neque Agrippæ remittere cogitabam, neque in propria lucra cōuertere: absit enim, ut amicū putem vnquam, qui vobis sit inimicus: aut quęstum exre capiam, quę vos cōmuniter legeret. Sed quia videbam o Taricheas, maximā ciuitatē vestram munitionis egere, & ad extruenda mœnia minus habere pecunię timebamque Tiberiensem populū, & alias ciuitates raptis pecunijs inhiantes, pedetētim eas retinere decreui, ut vos muro circumdarem. Si hoc nō videtur, profero quæ ablata sunt, & diripiendā propono. Sin recte cōsului, bene de vobis meritū coerces. Hęc Taricheas quidē ab eo dicta cū fauore receperūt. Tiberienses vero cum alijs deprauando, insuper etiam minitabantur: vtrique autē relicto Iosepho, inter se litigabant. Ille autē fretus iam secum sen tentibus, cerant enim ppe ad quadraginta milia Taricheas cū multitudine liberius loquebatur, multū in eorū temeritatē inuectus, ex præsentī quidē pecuniā Taricheas ait esse muniendā. Curę autē sibi fore, similiter ut etiam ceterę tute sint ciuitates. Nec enim pecunias defore, si concordare velint in eos, vnde parandę sunt, & non in eū moueantur, qui parat. Itaque tum alia quidem multitudo, quę decepta fuerat, quamuis irata recedebat: duo vero armatorū milia impetum in eum fecere. Cūque se ille testis ante re cepisset, instabant ei minitantes. Iterū autē Iosephus in hos quoque altera fraude vititur. Cūque ad fastigiū culminis euassisset, compresso dextra strepitu, necire ait se, quid pete rent sibi prestari: voces enim se non exaudire cōfusus. Omnia vero quę iuberent esse fa cturum, si aliquos intromississet, qui secum otiose colloquerentur. His auditis, illico nō biliores cum magistratibus ad eum ingrediuntur. Quos ille in cedium partes inductos, clausa ianua tādū verberauit, quoad corū intestina nudata sunt. Circūstabat autē inte rim populus, exsternans eos prolixis allegationibus concertare. Tum subito Iosephus foribus patefactis, cruentos eos dimisit. Vnde tanto terrore qui minabatur affecti sunt, ut proiectis armis aufugerent. Ob hęc Ioannis etiam atque etiā credebatur inuidia, aliaque nihilominus Iosepho moliebatur insidijs, morboque simulato per epistolam postulauit, ut sibi

Procurator Agrippæ spoliatus a prædonibus

Impetū dæmonum contra Iosephū

Iosephus ex cūctis se pro ditiōis qua falso insinu labatur.

Interdum sit im petus in Iosephum.

Interdum sit im petus in Iosephum.

Iosephus ad se intromis sos virgis caedit.

LIBER SECVNDVS. CCLVI.

ut sibi medicinę gratia, Tiberiensibus aquis calidis uti permitteret. Iosephus autē, quia nondum ei suspectus erat insidiator, ad præfectos ciuitatis literas fecit, ut & hospitium, & vtenilia Ioanni præberent. Quibus ille potitus, biduo post, cuius rei causā venerat agebat: & his fraude circumuētis, alijs vero pecunia corruptis, ut Iosephū deserent, persuasit. His autem cognitis, Syllas quem Iosephus custodię prepofuerat, propere de insidijs ei scripsit: atque ille accepta epistola, noctuque itinere maturato, matutinus ad Tiberiadem peruenit. Et cetera quidē multitudo obuiam ei processit. Ioannes autē, quāuis eum contra se venturum esse suspicaretur, tamen directo quodam ex notis, infirmia tate simulata, quod lectulo detineretur, obsequio sese deuisse mādauit. Tiberiensibus autem a Iosepho in amphitheatri stadiū congregatis, ut ad eos quę sibi scripta fuerant alloqueretur, missis armatis Ioannes iussit eum interfici. Quos cū iam nudare gladios perspexisset, populus exclamauit: atque ita conuersus ad eius vocem Iosephus, ubi ferrū prope iugulo suo imminere prospexit, in litus desilijt tumulo, excelso cubitis sex, in quo verba faciens cum populo steterat: ascensaque inde nauicula cū duobus satellitibus suis, quę illic applicuerat, in mediū lacum refugit. Milites vero eius, illico raptis armis, contra insidiatores iruebant. Mox autem veritus Iosephus, ne bello intestino concitato, propter paucorū inuidiam ciuitas cōsumeretur, nuntiū suis misit, qui eos moneret, ut proprię tantū salutis cōsulerent: neque vero quenquam vel occiderent, vel arguerent noxiorum. Et illi quidem dicto parentes, cōquieuerunt. Qui vero circum ciuitatē per agros habitabant, auditis insidijs, & quis earum fabricator esset, contra Ioannem venie bant. Sed ille primus in Giscala patriā suā fuga receptus est. At Galilei totis iam ci uitatibus ad Iosephum confluēbant. Et cū multa essent armatorum milia congregata, qui se aduersus Ioannem cōmunem insidiatorem adesse clamabant: vnaque cum eo ciui tatem, quę illum suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidem eo rum beneuolentiā, impetum autē cohibendū esse dicebat: prudētia magis inimicos vin cere cupiens, quā perimere. His vero, qui de singulis ciuitatibus cū Ioanē rebellassent, nominatim exceptis, quippe alacri animo suos quosque populus iudicabat, præconū vo ce denuntiabat, intra quinque dies eorum qui Ioannem non reliquissent, patrimonia diri pienda, domosque eorum cum familijs exurendas. Et tria quidem milia statim ab eo reuo cauit, qui profugi ante pedes eius arma proiecerunt. Cum reliquis autē Ioannes, ppe mille Syris fugitiuis, transiit iterum in occultas insidias exaptis: ac per nuntios in Hierosolymam clam directos, Iosephū accusabat, quod magnū exercitū collegisset: iamque nisi pręueniatur vi tyrānus metropoleos venturus esset. Verum ea populus qui de præsciens, neglige bat: liuore autē potentes, nōnullique magistratū clam pecunias ad cōparandos mercenarios milites, misere Ioanni, ut per eos bellum cū Iosepho gereret. Decretumque inter se conceperunt, quo idem Iosephus militum administratione de ce deret: non tamen id satis esse credebāt: ideoque duo milia & quingentos armatos, & qua tuor miserūt nobiles viros iurisperitos, filium Iosandrum, & Ananiam Sadduci, & Si monem & Iudam Ionathę filios, omnes eloquentia validissimos: ut eorum scilicet mo nitu, auerteretur ab Iosepho beneuolentia multitudinis. Et si quidem ipse spōte sua ve niret, pateretur eum rationem reddere: Sin remanere contenderet, velut hoste vteretur. Amici autem Iosepho militem quidem ad eum venturum esse perscripserunt, cau sam vero non indicauerunt, quoniam secretum fuit inimicorum eius consilium. Vnde factum est, ut quia præcauere nō potuit, quatuor statim ciuitates ad inimicos, postquā venerē, deficerent: hoc est, Sephoris, & Cadara, & Giscala, & Tiberias: quas tamen con tinuo sine armis recepit. Captos autem quatuor duces consilij armatorumque fortissi mos, remisit ad Hierusalem: cōtra quos populus haud mediocri indignatione commo tus, & ipsos, & a quibus premissi fuerant, interfecisset, nisi ante fugissent.

Iosephus vix gladii insidiantis euadit.

Fuga insi diatoris.

Iterum oca cultre insidie et traditi ones in Iosephum.

Quatuor vires a Iosepho des ciunt.

¶ Tiberias a Iosepho recuperatur, & Sephoris. Caput. XXVII. Ioannes vero iam intra muros Ascalon, Iosephi timor euasiebat. Et paucis diebus post, iterum rebellauit Tiberias: habitatoribus eius Agrippam regem implorātib. Et cum ille constituto die ad eos non venisset, pauci que Romani equites ibi tum coparuissent, a Iosepho alienati sunt. His que apud Taricheas cognitis, statim de festio consecuta est. Cum vero cunctos Iosephus milites misisset frumentatum, neque so lus egredi contra desituros, neque se cōtinere patiebatur: metuens, ne dum ipse tardas

Tiberias re bellat & a Iosepho des ciit.

ret, ante in ciuitatem regij transgredierentur, (nec enim postero die obstante sabbato quicquam facere poterat) dolo qui se deseruerant, circumuenire cogitabat. Et portas quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos suscipiebatur. Omnibus autem scaphis, quas in lacu comperit congregatis, (ducentarum autem & triginta fuerunt, quaterniq; nautę non amplius singulis inerat) mature ad Tiberiadem nauigat. Cunctę tanto ab ea distaret spatio, vnde facile videri non posset, inanibus scaphis in salo relictis, septem ipse solus inermes satellites secum habens, propius vt conspiceretur, accessit. Quem cum inimici adhuc maledicentes ei ex muro conspexissent, metu perterriti, & scaphas armatorum esse plenas existimantes, arma proieciunt: manusq; supplices agitantes, vt ciuitati parceret, precabantur. Iosephus autem, postquam multis eos minis & exprobrationibus castigauit, primum quod bello contra populum Ro. suscepto, intestinis dissentionibus vires suas ante consumerent, inimicorumq; vota cõperent. Deinde, quod securitatis sugeratore de medio tollere properarent, ciuitatemq; non erubescerent sibi claudere, qui eam muro cinxisset: non repudiaturum se ait, si qui sibi satisfacerent: quibusq; interuenientibus amicitiam cum ciuitate firmaret. Itaq; statim ad eum decem Tiberiensium potentissimi descenderunt. His autem in vnam receptis nauiculam piscatoriam, & procul abductis, alios quinquaginta curiales venire iussit, maxime notissimos, velut illi quoq; fidẽ sibi præbere deberent. Deinde nouas causationes excogitans, alios insuperatq; alios obtentu fœderis euocabat: vt mature Taricheas recurrerent, gubernatoribus nauium repletarum imperabat: quosq; auxissent, in carcerem collocaret: donec omnem curiam, quę sexcentos haberet viros, duosq; milia populariũ, cõprehensam in Taricheas scaphis abduxit. Reliquis autem vociferantibus, Clitum quendam esse maxime defectionis autorem, iramq; ipsius poena illius precantibus satiari, nullum quidem Iosephum volebat occidere: suorum vero satellitum quendam Leuin, egredi iussit, qui Cliti manus abscinderet. Cũ vero is præ timore solum se globo inimicorũ cõmissurum negaret, eaq; causa indignari Iosephum stantem in scapha Clitus videret, ipsūq; velle descẽdere, ac de se supplicium sumere, vt saltem vnam manum sibi concederet, orabat. Neq; hoc abnuente Iosepho, dummodo alteram sibi met Clitus ipse præscinderet, educto ille dextera gladio, leuam sibi truncauit. Tantus eum timor Iosephi inuaserat. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis, & satellitibus septem, populo capto, rursus Tiberiadem sibi sociauit. Paucis autẽ diebus post, cum etiam Sephorim defecisse inter alias reperisset, militibus eam depredari permisit: omniaq; inde collecta, popularibus dedit etiam Sephoritis. Nam & captos rapinarum damno corrigere voluit, & redhibitione rerum rurius eos ad beneuolentiam reuocare.

¶ Quomodo Hierosolymitę bello se preparauerint: deq; Simonis Giorę tyrannide. Caput. XXVIII.

HAtenus apud Calileam motus erat: iamq; ab intestinis dissensionibus quiescentes, aduersus Romanos instruebatur. Hierosolymis autem Ananias pontifex & potentiores, qui non cum Romanorum parte sentirent, muros instaurare properabant: multaq; bellica instrumenta, perq; omne oppidum sagitte: aliaq; arma fabricabantur: exercitationibus iussis, manus iuuenum operam dabat. Erantq; vniuersa plena tumultus, magnaq; tristitia mediocres occupauerat: multiq; futuras clades prospicientes. Retum cohibere non poterant: infestaq; pacem cupientibus omnia videbatur. Belli autem incentionibus, quę illis placerent ex tempore fingebantur: statūsq; iam tunc quasi periturę ciuitatis erat, antequam Romani venirent. Anano autem apparatus belli negligere cura fuit: & studiolorum, quos emulatores vocabant, amentiam ad vtiliora conuertere: qui tamen victus sit, & quis illius finis fuerit, in posterioribus explanabimus. At in Acrabatena toparchia Giorę filius Simon, multis nouarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conuersus, non solum domos locupletum perturbabat, verum etiam corpora verberibus conficiebat. Iamq; tunc certus erat incipiens tyrannidem. Ab Anano autẽ, missis aduersus eum militibus magistratum, ad latrones qui erant Magadę, cum his quos habebat effugit: ibiq; manens, donec Ananus & alij eius inimici perempti sunt, Idumęam cum ceteris populabat: adeoq; vt magistratus eius gentis, propter cędum multitudinem & predarum assiduitatem, collecto milite, viros præsidij tuerentur. Et Idumęę quidem res ita se habebant.

Flauij

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO LIBER TERTIVS.

¶ CL. Nero propter Cestij cladem, quam a Iudeis pertulerat, animo cõsternatus, Vespasianum illis motibus comprimendis idoneum iudicans, mittit in Iudęam. Iudei vero nihil interim morati, Ascalonem inuaserant, sed ab Antonio eorum impetum cum paucis fortiter sustinente, his cessi sunt profligatique. Vespasianus autem cum venisset, præsidium in Sephori collocauit. (Nā hæc a Iosepho defecerat) a cuius ciuibus magno honore exceptus est. Caput I.

Neronem autem, vbi res apud Iudęam non prospere gestas accipit, latens quidem, quod necesse fuit, cum timore stupor inuadit: aperte autẽ superbię simulans, vltro etiam indignabatur magisq; ducis negligentia, q̃ virtute hostiũ quę contigerant facta esse dicebat: decere reputans, ppter pondus imperij tristiora contẽnere, videriq; malis omnibus superiorẽ animũ gerere. Verũtamen curis angebatur mentis eius perturbatio, cũ deliberaret cuius cõmotum crederet orientem, qui vna & Iudeos rebellantes vlceretur, proximasq; his nationes simili modo correptas ante caperet. Inuenit igitur solum Vespasianum his necessitatibus parẽ, & qui tanti belli magnitudinem suscipere posset, virum ab adulescẽtia vique ad senectutem bellis exercitatum, & qui populo Romano iam pridem pacasset Hesperiam, Germanorum tumultu concussam: armisq; ante illud tempus incognitã, Britanniam vendicasset. Vnde patri quoque ipsius Claudio præstiterat, vt sine proprio sudore triumpharet. Itaque his velut omnibus fretus Nero, etatemque illius cum peritia stabilem cernens, obsidesq; fidei liberos, eorum quę florem manus esse paternę prudentię, iam tum fortasse de tota republica deo aliquid ordinante, mittit eum ad regendos exercitus in Syria constitutos, multis pro tempore blandimentis atq; obsequijs animatum, qualia necessitas imperare consuevit. Ille autem protinus ex Achaia, vbi cum Nerone fuerat, Titum quidem filiũ suum dirigit Alexandriam, vt inde quintã itemq; decimam legiones moueret. Ipse vero transmissus ad Hellepontum, terreno itinere Syriam peruenit, ibiq; Romanas vires, multaq; a vicinis regibus auxilia congregauit. At Iudei post malam Cestij pugnam insperata felicitate sublatis, animorum impetus cohibere non poterant. Sed tãquam fortuna eos exagitante periti, bellum vltius producebant. Deniq; omni, quanta fuit, manu pugna cissima congregata, Ascalonem petierunt. Ea ciuitas antiqua est, septingentorum & viginti stadiorum spatio ab Hierosolyma distans, & Iudeis semper inuisa: quę res fecit, vt etiam tunc primis eorum incursumus ppior videretur. Tres autem viros aggregationis duces habebant, & corporibus & prudentia præstantissimos: Nigrum Pereitam, & Sylam babylonium, & Ioannem Esæum. Ascalon enim validissimo quidem muro cincta erat, sed vacua pene præsidij. Vna enim cohors eam peditum, & vna equitum ala tuebatur: quibus præfatus erat Antonius. Illi quidem ira multa velocius itinere peracto, quoniam ex propinquo venirent, præsto erant. Antonius vero (nec enim eorum fore impetum nesciebat) equites iam ex ciuitate duxerat, & neque multitudinem ventus vel audaciam, primas hostium coitiones fortiter sustinuit: murumq; properantes aggredi refrœnauit. Itaq; Iudei, q̃ cū peritionibus imperiti, & pedites cū equitibus, cum stipatis autem inordinatis, leuiterq; armati cum instructis, plusque indignationi q̃ consilio tribuentes, cum morigeris & nutu rectoris omnia faciẽtibus erant dimicaturi, facilis erat aduersarij labor. Nam vt semel eorum primę ab equitibus turbatę sunt acies, fugam petunt: & murum versus se a tergo vrgentibus incedentes, suimet ipsi hostes erant donec omnes incursumus equitum victi, per totum campum dispersi sunt, qui fuit plurimus, totusque habilis equitantibus: quod quidem Romanos iuuat, vt magna qui dem cæde Iudeos prosternerent. Nam & fugientes præuertendo torquebant: & quos occupassent, curriculo transfigendo infinitos peremere. Alij vero alios quocunque se

L j

Vespasianus bello orientis præstatur a Nerone.

Iudei Ascalonem inuadunt.

Cõgressus Antonij cū Iudeis.

Dolos Iosephi contra destitutos res.

Iosephus in scaphis.

Deditio ciuitatis, qui metu Iosephi leuam sibi amputauit.

Sephoris recuperata a Iosepho.

Quid Hierosolymis interim agebatur.

De Simone Giorę tyrannide.

Idumęa a Simone depopulata.

vertissent circumdatos, exagitantés facile iaculis opprimebant. Et Iudeis quidem propria multitudo, per desperationem salutis, solitudo videbatur. Romani vero licet bello pauci essent, rebus tamen secundis animati, etiam superflue residui videbantur. Et illis quidem res aduersas superare certantibus, dum cito pudet fugere, mutari fortunam sperant: Romanis autem, in his quæ prospere agerent, minime laborantibus, ad maiorem usque diem partem pugna protrahere est: donec Iudeorum quidem perempta sunt decem milia, duoque ducés Ioanes & Syllas. Ceteri vero & plerique faucibus, cum Nigro, qui vnus restabat ex ducibus, in ciuitate Idumæ, quæ Challis dicitur, confugere. Nonnulli tunc etiam Romanorum, in illo prælio vulnerati sunt. Sed non Iudeorum spiritus clade tanta sedatus est, multoque magis eorum dolor incitauit audaciam: & conijcentes quantum ante pedes mortuorum iaceret, pristinis rebus feliciter gestis, ad plagam alteram illiciebantur. Denique paruo tempore intermisso, quod ne curandis quidem vulneribus satis esset, cunctisque aggregatis viribus, maiore cum indignatione, multoque plures, Ascalonem recurrerant: eadem se præter imperitiam, aliaque belli vitia, comitante fortuna. Etenim cum Antonius qua transituri fuerant, posuisset insidias, ex improviso in eas dilapsi, & ab equitibus circumdati, prius quam se ad pugnam componerent, iterum super octo milia procubuerunt, ceteri vero omnes aufugerunt. Cūque his Nigro, multis, dum fugeret, magni animi facinoribus demonstratis, & quoniam hostes instarent, in turrim quandam tutissimam cōpelluntur alicuius vici, cui nomen est Baldezel. Antonius vero cum suis, ne vel moras circum turrim, quæ inexpugnabilis esset, diu tenerent, vel ducem hostium fortissimū vinum relinquerent, ignem muro supponunt: turriq; inflammata, Romani quidem exultantes recedunt, quasi etiam Nigro consumpto. Ille autem, in castelli specus intimum ex turri saltu demissus euasit: triduoq; post, locis cum fletu eū ad sepulchrum inuestigantibus sese ostendit, gaudiisque insperato repleuit omnes Iudeos, tanquam dei prouidentia dux eis in posterum referuatus. At Vespasianus Antiochiam exercitū ducens, quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul, aliaque felicitate, sine dubio tertii inter omnes, quæ in Romano orbe sunt, locum obtinens: vbi etiam aduentu suo regem Agrippam cū omni manu propria offenderat, præstolari ad Ptolemaidem properabat. In hac autem ciuitate occurrerunt ei Sephoritis ciues oppidum Galileæ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis prouidentia solliciti, quam Romanarū virium gnari, etiam prius quā Vespasianus veniret, * Sentio Gallo fidem derant, dextrasq; iunxerant, & præsidium militare susceperant. Itaq; & benignissime duces suscepto, alacri animo etiā contra gentiles suos auxilia præmiserant. Quibus interim Vespasianus vltionis causa poscentibus, equitūq; peditūq; tantū numerū tradidit, quantum ob stare posse arbitrabatur incursibus, si quid Iudei cōmouere tentasset. Non enim minimū esse videbatur futuri belli periculum, auferri ciuitatem Sephorim Galileæ maximam, & in loco tutissimo conditam, totiusq; gentis futuram præsidio.

Descriptio Galileæ, Samariæ, & Iudeæ. Caput II.

Væ sunt autem Galileæ, quæ superior & inferior appellatur, easque Phœnice & Syria cingit. Discernit vero ab occidente Ptolemais territorij sui finibus, quondam & Galileorum: Nunc autem mons Tyriorum Carmelus, cui coniuncta est Cabaa, ciuitas Hippeon, hoc est equitum, quæ sic appellatur ex eo, quod equites ab Herode rege dimissi coloni, eo deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, usque ad flumen Iordanem. Ab oriente vero Ioppe & Cadaris. Sed & Caulanitis diffinitur, quæ etiam regi Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro, itemque Tyriorum finibus terminatur. Inferioris quoque Galileæ fines quā longi sunt, ex Tiberiade usque ad zabulon, cui vicina est in locis maritimis Ptolemaïensium ciuitas, propagantur. Latitudine autem patent ex vico Salothi, qui in magno campolitus est, usque ad Bersabem: vnde etiam superioris Galileæ latitudo incipit usque ad Baca vicū, qui terram dirimit Tyriorum. Longitudo vero eius a Tala vico Iordani proximo usque ad Berothe tenditur. Sed cum tanta sint utraq; magnitudine, tantisque gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis resisterunt. Nam & pugnae sunt ab infantia Galilei, & omni tempore plurimi, neque aut formido vnquam viros aut eorū penuria regiones illas occupauit, quoniam totæ optimæ ac fertiles sunt: omniūque generum arboribus consite, ut etiam minime agricolandi studiosos habuerat, sua puocet.

Denique

Denique excolte sunt ab incolis totæ, nec pars vlla est earū otiosa, quin & ciuitates ibi crebre sunt, vbiq; multitudo vicorum propter opulentiam populosa, ut qui sit breuissimus, supra quindecim milia colonorum habeat prorsus: ut etiam si quis magnitudinē minorem Galileam dixerit, quam trans flumiū regionem, viribus tamē eam prætulerit. Hæc enim omnis est in opere, assidueque fructuum ferax, ut illa quæ trans flumen est, licet multo maior sit: Pleraq; tamen aspera atque deserta est, & nutriendis fructibus manfuit inhabilis. Galileæ vero mollior & ingenium fructuosum, campos habet cum varijs arboribus confitos, tum maxime oliuetis ac vineis & palmetis excultos. Irrigatur autē abunde montanis torrentibus, & fontibus aque perennis, quoties illi Syrio estuante defecerint. Et longitudo quidem eius est a Macherunte in Pellam: Latitudo vero a Philadelphia usque ad Iordanem. Et Pella quidem quam supra diximus, septentrionalis eius est tractus: occiduus vero Iordanis: meridianum autem Moabites regio terminat. Ab oriente autē Arabia & Selbonitide, necnon & Philadelphia, itemque Gerasidis clauditur. Samaritanis autē regio, inter Iudeam quidem & Galileam sita est. Incipiens enim a vico in planicie posito, cui nomē est Genanī, in Acrabatenā definit toparchiam: sed natura nihil a Iudea discrepat. Nam & utraq; montes sunt & campestris, agroque colēdo molles atque opime, necnon & arboribus plene: pomisq; tam syluestribus quā mansuetis abundant, eo quod natura sunt aride, imbriumque satis abundant. Dulces autem per eas multimodis aque sunt, bonique graminis copia. Præter alias earū pecora lactis abundant: quodque maximū virtutis atque opulentiæ specimen est, utraq; viris referta est. His autē finitimus est Anathah vicus, qui etiā Borcas appellatur, Iudeæ limes a septentrione. Meridiana vero pars eius, si in longitudinem metiare, adiacenti vico Arabū finibus terminatur, cui nomē est Iordane. At Iudeæ latitudo ex Iordane flumine usque ad Ioppen explicatur: Media vero ciuitas eius est Hierosolyma. Vnde quidā non sine ratione, vmbilicū eius terre, id oppidum vocauerunt. Sed nec marinis quidem Iudea delitijs caret, ad Ptolemaidem usque locis extenta maritimis. In vndecim autē sortibus diuisa est: quarum prima est regnum, quod obtinet Hierosolymorum ciuitas, præ ceteris inter omnes accolæ eminent, velut caput in corpore. Alijs vero post hæc toparchiæ sunt distributæ. Gofna est secunda: & post eam, Acrabata est. Deinde Thamna, & Lidda, itaque Emmaus, & Pella, & Idumæa, & Angada, & Herodium, & Hiericū, post quam Iamnia & Ioppe finitimis præfunt: & præter hanc Camalitica, & Caulanitis, & Bathanea, & Trachonitis: quæ etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem vero terra incipiens ex monte Libano & fontibus Iordanis, usque ad Tiberiadi proximum lacum, latitudine panditur. Ex vico autem, qui appellatur Phaphasus, qui ad Iuliada oppidum longitudine tendit, habitatur ab incolis Iudeis & vna Syrisque permixtus.

Quomodo milites, quos Vespasianus Sephoritis præsidio reliquerat, duce Placido depopulati sunt Galileam, Iosepho nil contra auso, a cuius fide desciebat, tant Sephoritæ. Simul de militibus quos Titus in Iudeam perduxit.

Itemque militaris disciplina & laus Romanorū. Caput III.

DE Iudea quidem, & quibus esset cincta regionibus, quam maxime potui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxiliū Sephoritis, hoc est equites mille, sexque milia peditum, Placido eos regente Chiliarcho, castris in magno campo positis bifariam diuiduntur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius tuendæ causa, equitatus vero in castello degebat. Vtrinque autem assidue procedendo, & circa eam regionē loca omnia incursando, magnis incommodis Iosephum eiusque socios, quamuis quietos, afficiebant. Et præterea ciuitates extrinsecus depredabantur: quorūque conatus, si quando excurrendi habuissent fiduciam, repellebant. Sed Iosephus quidem aduersus ciuitatem impetum fecit, sperans eam posse capere: quam ipse, antequā a Galilæa deflisset, ita muris cinxerat, ut Romanis quoque esset inuisa. Vnde etiam de spe decidit, cū & vi & suasu in firmior Sephoritis fuisset inuentus: magisque in Iudea bellū accendit Romanis, indigne ferentibus insidias. Et propterea nec die nec nocte ab agrorū depopulatione cessantibus, sed passim diripiētibz quicquid rerū in his reperissent. Qui tamen cā mortē pugnacibus semper inferrent, imbelles ad seruitiū capiebant. Ignis vero & sanguis Galileam totā repleuerat, nec quisque expertus eius acerbatis aut cladis erat: vna salutis spem gentes habebat in ciuitatibus, quas murorū abitu Iosephus cōmunierat. Titus autē

L ij

Iudeorum præempti sunt decem milia & duo duces.

Iudeorum præempti sunt octo milia præcubunt.

Nigrex in incendio turris saluatur.

Ciues Sephorinorum Vespasianū benignissime suscipiunt.

Galileæ superioris finis.

Galileæ inferioris.

Fertilitas Galileæ.

Samariæ descriptio.

Iudeæ descriptio.

Vndecim sortibus.

De militi-
bus quos
Titus ali-
os in lu-
dam per-
duxit.

Alexandriā transmissus ex Achaia, citius q̄ per hyemen sperabatur, manū quidem mil-
litū, cuius causa directus fuerat, suscepit: contēptoq; vsus itinere, mature ad Ptolemai-
dem peruenit. Cūq; ibi patrem suum reperisset, duobus quē ille secum habebat agmini-
bus, (erant autē nobilissimę quinta & decima legiones) iunxit etiā quas ipse adduxit,
quinta & decima. Eas autē sequebantur etiam decē & octo cohortes, quibus accesser-
e ex Cēsarea cū vnaquaq; ala equitū & alę quinque Syrorum itidem equitū. Decem au-
tem cohortum singulę mille pedites habebant: in ceteris vero tredecim sexcenti pedi-
tes: & centeni viceni equites erant. Satis autē auxiliorum etiam a regibus congregatū
est. Antonius enim & Agrippa & Soemus, bina milia peditum, & sagittarios equites
mille prębuerunt: cum Arabię quoq; rex Malachus, pręter quinque milia peditum, equi-
tes mille misisset, quorū pars maior erant sagittarij: vt tora manus computata cū regijs,
decem milia circiter peditum equitūq; colligeret, pręter calones, qui plurimi sequeban-
tur: & meditationi bellicę assueti, nihil a pugnacissimis aberāt: quod tempore quidem
pacis, dominorū exercitationibus interessent, belli autē pericula cū ipsis experirentur:
& neq; peritia, neq; vinibus, a quoquā nisi a dominis vincerentur. Qua quidem in re ni-
mis admirandā quis existimauerit Romanorū prouidentiam, ita seruos instituentiū, vt
non solum vite ministerio, sed bellietiam necessitatibus vtiles sint. Quod si quis eorū
aliam quoq; respexerit militię disciplinam, profecto cognosceret tātum eos imperium
non fortunę munere, sed propria virtute quęsisse. Armis enim vti non ex bello cōpe-
runt: neq; solum, si necesse sit, manus mouent, cū in pacis otio cessauerint, sed annis ve-
luti natura coherentes, nullas capiunt exercitationis inducias, nec tempora pręstolan-
tur. Meditationes eorum nihil a vera contentione discrepant: sed in dies singulos mili-
tum quicq; omnibus animis, tanq̄ in p̄cinctu positus, exercetur, quo etiā facillime prę-
lia tolerant. Nec enim vel ordo neglectus eos a consueta dispositiōe dispergit, neq; me-
tus aut sumptus remouet aut lassitudo. Vnde sequitur vt semp̄ superent, quos nō iti-
dem confirmatos inuenerint. Nec errauerit, si quis eorū meditationes confictus esse di-
xerit sine sanguine, contraq; pręlia meditationes esse cū sanguine. Nec enī cursu capi fa-
ciles sunt hostibus, sed quocunq; in hostilem terrā irruerint, ante castrorū munitionē
nunquam pręlium sumūt. Quę quidem non leui opere, neq; iniquo loco erigunt, nec
omnes inordinate deseribunt, sed si quidem ineq̄uale solum fuerit, contemplantur: qua-
tuor vero angulis eorum dimensio designatur. Nam & fabrorum multitudo, & ferra
mentorū copia, quę vsus extructionis poposcere, sequitur exercitum. Et interior qui-
dem pars castrorum tabernaculis distribuitur, ambitus autem eorum extrinsecus muri
faciem pręfert: ordinatis etiam turribus pari spatio dispositis, quarū intervalla telis at-
que ballistis, alijsq; machinis saxa intorquentibus, omnibus instrumentis missiliū com-
plent, vt cūcta scilicet iaculorum genera in promptu sint. Ex omni autem muri parte,
quatuor portas edificant, tam iumentis aditu faciles, q̄ ipsis, siquid vrgeat, introcurren-
tibus latas: intus autem castra vici spatij interpositis dirimunt, mediāq; tectorū taber-
nacula collocant, & inter hęc ducis maximi diuī templo simillimū prorsus, vt quasi re-
pentina quędam ciuitas existat, forum quoq; & opificum stationes, & sedes militū pri-
matibus, ordinumque principibus, vbi si qua sit inter alios ambiguitas iudicet. Ipse ve-
ro ambitus, & omnia quę in eo sunt, multitudine simul & scientia fabricantium opinio-
ne citius cōmuniter. Quasi res vrgeat, fossa extrinsecus cingitur, depressa cubitis qua-
tuor, partiē spatio lata. Armis autem septi, per contubernia cum decore atque otio in
tentorij aguntur: omniaq; ab his ordinate etiam alia cauteq; per contubernia expeditū
tur: veluti si ligno aquaue opus sit aut frumento. Nec enī cœna vel prandij cū volue-
rit, in potestate cuiusq; est. Simul autē omnibus somnus est, excubias & vigilandi tem-
pora buccinę significant. Neq; oīno quicquā quod sine edicto geratur. Mane autē mili-
tes quidem ad centuriones, illi vero ad Chiliarcham conueniunt salutati: cum quibus
ad summū omnium ducem vniuersi ordinū principes. Ille autē his signum aliaq; dat ex
more pręcepta proferenda subiecit: quę quidem etiam cum in acie sunt agentes, citius
parent: vt si res exigat, incursum eius itemq; reuocationibus vniuersi pariter obsecun-
dent. Cum autem castris egrediendum est, turba indicium facit: nemoq; otiosus est. Sed
vel solo nutu moniti, tabernacula colligunt, omniaq; ad profecionem instruant. De-
inde iterum tuba vt sint parati significat. Illi autem cum mulos & iumenta facinoris ones

rauerint,

rauerint, velut in curruli certamine signū expectant. Castravero incendunt, eo quod si
bi alia munire facile sit, & ne quādo hostibus eadem vsui sint. Et tamen tertio quoque
tubę signo indicant, vt exeatur: vrgando aliqua ex causa morātes, ne quis ordinē dese-
rat. Dextraq; duci pręco astās, siad bellū parati sunt, voce patria p̄contatur. Illique to-
tiens alacri & magna voce paratos esse se respōdent, interrogantēq; pueniunt: & Mar-
tio quidē spiritū repleti cū clamore dexterās erigunt. Deinde otiole, & cū omni decore
p̄gre dentes ambulant, suū quisq; ordinem velut in bello custodiens: pedites quidem
thoracibus & galeis septi, & vtroq; latere ficas ferentes. Leuis autē gladius multo est
longior, cū dexter mensuram palmę non excedat. Qui vero ducē stipant lecti pedites
scuta & lanceas portant: cetera manus hastas & clypeos lōgos ferramq; & corbem &
sarculū & securim, necnon & habenā & falcem & catenā, triduiq; viaticum, vt partū in-
ter sit inter onusta iumenta & pedites. Equitibus autē ad dexterā gladius est longior, &
cōtus in manu, transfususq; ad equi latus clypeus, ternaq; sup̄ pharetrā vel ampli-
us dependent lara culpidē iacula, nihil ab hastis magnitudine differentia. Cassides vero &
thoraces peditibus habent similes: nulloq; armorū genere ab equitū alis discrepant le-
cti, qui circum ducē morātur. Agminū autem semper cui forte id obtigerit antecedit.
Talia quidē sunt Romanorū itinera & mansiones, itemq; armorū varietas. Nihil vero
nec in pręliis inconsultum aut subitum agunt: sed omnia semper sequitur facta senten-
tia: opusque adhibetur ante decretis. Vnde aut minime peccāt: aut si peccauerint, faci-
lis est errati correctio. Fortunę autē successibus meliores consiliorum, etiam si aliter suc-
cesserit, arbitrantur euentus: quasi bonū quidem fortuitum illiciat, vt diuina prouiden-
tia nō esse credatur. Quę vero ante cogitata fuerint, etiam si aduersus casus exceperit,
bene iam meditados exhibeant ad cauēdum ne idem rursus eueniat, & bonorū quidem
fortuitorum non is autor sit cui cōtigerint, tristium vero quę in otijs acciderint: saltem
quod rectum consilium cōeperint, videatur esse solatio. Armorum quidem exercitatio
ne comparant, vt non modo corpora, sed animi quoque militū fortiores sint. Maior au-
tem illis est ex timore diligentia. Nanque leges apud eos non desertiōis solum: verum,
etiam minimę negligentię sunt capitales: ducesque magis quam ipse leges terribiles,
Nanque bonos honorando redimunt, ne in coercendis noxijs sint crudeles. Tanto au-
tem obsequio rectoribus parent, vt & in pace ornamento sint, & in acie corpus vnum,
totius conspiciatur exercitus. Sic eorum copulati sunt ordines, ita circumdaci sunt mo-
biles: & acutis auribus ad pręcepta, oculisque ad signa, & ad opera manibus: vnde face-
re quidem semper strenui sunt, parati vero tardissimi. Nec est vbi pręliantes aut multitu-
dinem hostium aut consilia sentire ducum, aut difficultatem regionum: sed ne fortunę
quidem succubere. Nam & eam certiores putant esse viatorum. Quorū igitur actus
ex cōsilijs incipiunt deliberātes, adeo extremus parex exercitus. Quid mirū si Euphra-
tes ab oriente, & Oceanus ab occidente, itēq; a meridiano tractu Libyę fertilissima re-
gio, & a septentrione Rhēnus atque Ister sunt imperij limites, cū minorē esse possiden-
tibus possessionem recte quis dixerit? Hęc ergo quę profecutus sum, non tam propo-
sito laudandi Romanos, quam solatio deuietorum, & vt nouarum rerum cupidos deter-
rerem: fortasse autem ad experientiam proderunt bonarum artium studiosis, Romanę
instituta militię nescientibus: redeo tamen vnde digressus sum.

Quomodo Placidus cum Iorapatenis congressus est, sed infelicititer. Nam mul-
tis fauciat, fugere coactus est.

Caput III.

Vespasianus quidem vna cum Tito filio suo in Ptolemaide interim degens, ordi-
nabat exercitum. At vero qui Galileam peruaserat Placidus, vbi maximam eo-
rum quos comprehendisset multitudinem, interemit: hęc autem fuit Galileorum imbe-
cillior turba, animisq; deficiens: pugnacissimos autem vt vidit semper in ciuitates con-
fugere, quas Iosephus communierat, in Iorapatam, quę omnium tutissima erat, impetū
vertit, existimans eam repentino aggressu facillime captum iri, magnamq; sibi ex ca-
re alios apud retores gloriam comparādam, & illis commodū ad reliqua maturius ex-
plicanda, quasi metu cessuris alijs ciuitatibus, si q̄ valdissima esset, occupatā vidissent.
Multū tñ opinione deceptus est: Iorapateni enī, cū eius impetū pręsensissent, prope ci-
uitatē aduenientē excipiunt: congressiq; cū Romanis, ex improviso plurimi, & ad pu-
gnā parati, necnon & alacres (quippe vt p̄ salute patrię, item coniugū liberorumque

L. iij

De cura &
sedulitate
Ro. in in-
struendo
exercitu &
expeditio
militari.

Militaris
disciplina
Romanorū
sum.

Post laudē
Romano-
rū redit ad
historiam.

Imperus
Placidi ad-
uersus Ior-
apatam.

dimicantes) in fugam eos vertunt, multosq; fauciant, septem solum interfecit: qui nāq; solum inordinate pugna discessere, septis vndiq; corporibus leuiter fuerant vulnerati: cum Iudei magis quoq; eminus iaculari, quam manus conferre inermes cum armatis confiderent. Ex ipsis autem Iudeis tres ceciderunt, paucis præterea fauciat. Placidus quidem, quod impetu suo vel ciuium languidior inuentus esset, aufugit.

GALILAEA A VESPASIANO INVADITVR.

Caput V.

Vespasianus Galilæam invadere intendit.

Ordo & instructio Romanorum exercitus.

Iosephus a focus deserturus in Tiberiadem fugit.

Vespasianus vero ipse Galilæam cupiens invadere, ex Ptolemaide perficitur, ordi nato militū itinere, sicut Romani consueverunt. Auxiliatores enim qui leuius ar mati essent, itemq; sagittarios præire iussit, ad repentinos incursum hostiū cohobendos, & ut suspensas atq; opportunas sylvas insidijs scrutaretur: cū quibus etiā erat Roma norū armata portio. Eos autē sequebantur de singulis Hecatontarchis: dein equites pe dicesq; & armaturā suā ferentes, mensurasq; castrorum. Post hos stratores viarū ibant, qui ageris maligna corrigerent, ac devia cōplanarent, sylvasq; obstantes præciderent, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas, itemq; subiectorū sibi rectorum sarcinas, & tuitionis causa multos cū his equites ordinavit. Post quos ipse veniebat, le vto pedites equitesq; necnon & lancearios secū ducens, equitūq; præterea suorum agmi ne comitatus. De singulis enim turmis, p prios centū & viginti equites deputatos habe bat. Hos sequebantur, qui expugnandis ciuitatibus machinas & cetera tormenta por tarent. Deinde rectores, iteq; præfecti cohortibus Chiliarchi, stipati levis militibus. Et post hos circū aquilā signa alia, quæ omnibus apud Romanos agminibus præest, quod & vniuersarū auium regnū habeat, & sit validissima. Itaq; illam & principatus insignem putant, & omen victoriæ, quodcūq; bello petierint. Sacras vero signorū effigies itidē sequebantur cornicines, & post eos acies, in latitudinem fanis digesta militibus. Hisq; adhebat ex more quidam Hecatontarchus, disciplinæ atq; ordinis custos. Serui autē singulorū agminū cincti cum peditibus erant, multis alijsq; iumentis aduchentes mili tum sarcinas. Omnium vero agminum postrema erat mercenaria multitudo: eāq; armo rum coactores sequebantur armati pedites, equitūque non pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cū omni exercitu ad fines Galilææ peruenit: ibiq; positis castris, quamuis præpotos ad bellum milites continebat, vna & ostendendo exercitum, quo hostes metu percelleret, spatiumq; indulgendo poenitudinis, si quis ante præliū voluntatē mutaret: nihilominus autē muros in instruebat obsidium. Itaq; multos quidem rebelliones fugere vel solus fecit ducis aspectus: metū vero vniuersis incussit. Iosephus enim eiusq; socij, qui non longe a Sephori castra posuerunt, vbi bellum appropinquare cognouerūt: & iam iamq; Romanos prælio secum congressuros, non modo ante pugnam, sed antequā hostes omnino conspiceret, fuga disieci sunt. Cum paucis autem relictis Iosephus, vbi se animaduertit neq; ad excipiendos hostes sufficientem manum habere, Iudeorūque animos concidisse: ac, si fides his haberetur, plerosq; libetē ad hostes defectum ire, ita tum quidem bello omni quiescebat: quam longissime autem periculis abesse decreuit: abducisque qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

CADARAE EXPVGNATIO. Caput VI.

Vespasianus autem Cadarēsiū ciuitatem aggressus, primo impetu capit, & eam pugnaci multitudo vacuā reperisset. Deinde hinc transgressus interioris, cum cōtos etiam puberes interfecit: cum Romanos odio gentis, & cladis memoria, quā per tulerat Cestius, nullius etatis misericordia cōmoueret. Incendit autem non solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vicos, & municipia quædam penitus desolata: nonnulla vero, quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem, quam tuitionis causa optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunq; cum, nisi de omni bello despe rasset, in fugā versum iri credebant: neq; in hoc eos voluntatis eius fallebat opinio. Vi debat enim res Iudeorū quorsum euaderent: vnamq; illos viam salutis habere, si pposi tum murauissent. Ipse vero, quamuis adhuc sibi speraret a Romanis veniā tribuendam, mori tamen sepe maluisset, quam prodita patria, cū dedecore administrationis sibi cre ditæ, apud illos feliciter agere, contra quos fuerat missus. Decreuit igitur Hierosolymā prunatibus, quemadmodum sese res haberent, cum fide prescribere: ne vel nimis extol lendo vires hostium, timiditatis postmodū argueretur: vel minus aliquid, fortasse

Iosephus metu pulsus Hierosolymam per litteras & Tiberiadem rem omnē per scribit.

fortasse cepti etiam poenitentes ad ferociam reuocaret: atque si fœdus eis placeret, cia to rescriberent: aut si bellandum esset, dignum ei contra Romanos exercitū mitterent. Ille quidem hac epistola scripta, mature dirigit qui in Hierosolymā litteras ferret.

IOTAPATAE OBSIDIO. Caput VII.

Vespasianus autem Iotapatam excindere cupiens (nam in eā plurimos hostiū re fugisse cognouerat: & præterea validissimum hoc eorū esse receptaculum) pite mittit pedites cū equitibus, qui montanum ita cōsequerent, laxis asperum, ac peditibus quoq; difficile, omnino vero equitibus inuium. Et hoc quidem quadriduo fecere quod iussum est, latamq; aperuerunt exercitū viam. Quinto autē die qui mēsis maij vigesimus & primus erat, prior Iosephus, in Iotapatā ex Tiberiade venit, abiectosq; Iudeorū spi ritus erigit. Cum verō transitū eius Vespasiano quidā trans fuga nūciasset, utq; mox ciuitatem peteret incitaret, veluti cum ea totam Iudæā capere posset, si Iosephum subiugasset. Hoc ille nuntio proxima felicitate percepto, dei providentia factum ratus, ut qui hostiū prudentissimus videretur, vltro se etiam in custodia tradere voluntariā: ita tum quidem cū equitibus mille Placidū mittit, vnaq; ducem primum, Eubatium, tam ma nu quam prudentia virum insignem, circūvallare ciuitatem iussit, ne clam exinde Iose phus elaberetur. Postero autē die cuncta manu comitatus ipse consequitur: & post me ridiem vsque acto itinere, ad Iotapatā peruenit. Abductosq; in septentrionem eius partem exercitū, in quodā tumulo castra ponit, distante ab oppido stadijs septem. Cō sulto autem quā maxime conspici ab hostibus affeclabat, ut visu attoniti turbarentur. Quod etiam factum est: eosque tantus cōtinuo stupor inuasit, ut muris egrediuntibus auderet. At Romanos quotidie ambulādo fatigatos, ciuitatem statim aggredi piguit, ob eandem causam duplici acie circumdato oppido, tertiū extrinsecus agmen equitum posuere, omnes Iudeis exitus obstruentes: sed ea res illos in saluti desperatione iuda ciores effecit: Quippe in bello, nihil est necessitate pugnacius. Itaq; postinde impetu in muros facto: Iudei primo quidē locis suis manentes, Romanis castra ante muros ha bentibus resistebant. Postea verō q Vespasianus & sagittarios & fundibulatores, om nēq; iaculorū multitudinē adhibita, missilibus in eos pmisit vti: atq; ipse cū peditibus in aduersum collē, vñ murus expugnabilis erat, miti coepit. Tūc ciuitati metuentis Iose phus, & cū eo cū Iudeorū p siluit multitudo: oēsque in Romanos pariter irruentes, pcul a muris eos deteruere, multa manu simpl & audaciā patrādo facinoroseq; mūdo ra tū patiebantur quā faciebant. Nā quantū ipsos salutis desperatio, tū pudor incēde bar Romanos. Et hos quidē peritia cum fortitudine, illos autē duce iracundia ferocitas armabat. Denique cū toto die pugnatū fuisset, præliū nox diremit: in quo Romanorū plurimis fauciat, tredecim interfecit sunt: Iudeorū autē cum sexcenti essent, vulnerei sex ptem & decē ceciderunt. Nihilq; minus, Romanis postridie iterum irruentibus, occur runt: multoq; fortius resistunt: ex eo scilicet fiducia nacti, q eos pridie pter spem sua stinerāt. Sed eos quoq; pugnaciores expri sunt, q eorū iracundia pudor incenderat, vinci credentiū, nisi cito vicissent. Itaque p dies quinq; Romanis minime ab aggressioe cessantibus, etiā Iotapatenorū excursus angebantur, muriq; fortius oppugnabatur. Et neque Iudei vires hostiū formidabāt, neque Romanos difficultas oppidi capiēdi lassā bat. Etenim Iotapata paulominus tora in rupes est, ex alijs qdē partibus vndique valli bus imensis preceps, ut earū altitudinē oculis de phendere cupientiū aspectus ate defi ciat. Ab vna vero tūm boreæ pte adiri potest, vbi p transuersum latius desinētis montis edificata est: quod quidē ipm muro ciuitatis Iosephus fuerat amplexus, quo inaccessa essent hostibus superiora cacumina. Alijs vero circū montibus teclā, prius q in eā per ueniretur, a nullo poterat conspici. Iotapa quidem sic erat cōmunita. Vespasianus au tem & cum natura loci simul certandum putans, & cum audacia Iudeorum, incipere obsidionem acriter statuit: aduocatisque rectoribus sibi subditis, de aggressu delibera bant. Cumque aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilis erat accessus, totum ad comparandam materiam missi exercitum: oppidoque p pinquis montibus excisiss, ma gnaque vilignorum & lapidum congregata, scutisque minoribus siue ancilibus ad cui tанда iacula desuper missa per valles dispositis, sub eorū defensione aggerem construe bant. Nulla autem noxa vel minima telorum erat, quæ de muro iacerentur. His autem alij terram ex propinquis tumulis eruentes, sine intermissione suppedabant: cunctis

Iosephus recitavit in Iotapatam.

Iudeos exaeratu Romanorum maiorē viro, stupor inuasit.

Situs Iotapæ.

Studij & cura Vespasianæ obsidionis Iotapæ.

Agger exaeratu Romanorum maiorē viro, stupor inuasit.

erisiam distributis, nullus erat otiosus. At Iudei super eorū tegmina, saxa ingentia & omne telorū genus curabant immittere: quā licet minime penetrarēt, magnos quidem crepitus dabant, & horribile impedimentū erat operātibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missiliū circūpositis (erant autē oēs centū sexaginta) in eos qui sup̄ murū astarent, iussit tela contēdi: simulq; ex balistis lanceq; p̄currerant, saxaq; tormentis ingeria mittebātur, ignisq; & sagittarū frequentissima multitudo: quē non solum murū, sed etiam totū intra iaciū eorū spatium Iudeis inaccessum fecere. Arabū enim sagittariorum manus, & iaculatores, itēq; fundibulatores, & oēs machine telis operabantur. Neq; tamē his Iudei phibiti, ne desuper vlciscerentur, quieti erant: sed excurrēdo per cuneos more latronū, tegmina operantiū dissipabant, nudatosq; feriebant: vel si quādo illi cessissent, aggerē dissipabant, vallorūq; munimenta cū ancilibus igni tradebāt: donec Vespasianus, cognito, huiusmodi causam ex distributione operū cōtigitisse, quod interiecta spatia Iudeis locū aggrediendi prēberent, adunavit tegmina: coniunctisq; pariter viribus obreptiones hostiū prēpeditē sunt. Erecto autem p̄p̄modum aggerē pauloq; minus equato p̄pugnaculis, indignum esse ratus Iosephus, nihil contra moliri, quod opido salutē foret, conuocat fabros, murumq; altius iubet extolli. Cū illi iam multis obstantibus iaculis minime edificare posse firmarent, hanc eis defensionem excogitauit. Sudibus fixis per eos boum coria extendi prēcepit, quē missos tormētis lapides sinuata susceperent, quibusq; repulsa tela cetera dilaberentur, & ignis humore languesceret: hisq; ante fabros oppositis, illi murum die noctūq; operando, ad viginti cubitorum altitudinem erexerunt, crebris etiam turribus in eo constructis, nimisq; validissimis aptatis: quē quidem res, Romanis iam intra ciuitatem se esse credentibus, magnum somnium comparauit, tam Iosephi molitione, q̄ oppidanorum obstinatione perterritis.

Romani milites, cum diu cum Iota patenis eminus missilibus frustra cerasent, statuit Vespasianus obsidione cinctos, inopia rerum ad deditionem cogere. Vnde Iosephus, licet rebus pene desperatis, meditaretur fugam, coactus tamen suorū precibus remanere, crebris excursibus Romanos multa clade affecit: adeo vt exercitū paululum a mēibus subducere cogerentur.

Caput VIII.

T Vespasianus & caliditate consilij, & hostium audacia magis irritabatur: quo aniam recepta ex munitione fiducia, Romanos vltro incurfabant: inq; dies singulos prēlia cateruati, & cuiuscunque modi latrocinales doli, & eorum quē calus obtulisset, rapine aliorumq; incendia fiebant: donec Vespasianus retento milite a pugna, statuit obsidere ciuitatē, vt eā vlui necessariorū penuria caperet. Aut em̄ coactus inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem vsq; in eadem p̄tinacia durauissent, fame consumēdos eius habitatores putabat: multoq; faciliores pugnare fore, si post intervallum rursus anxij incubuissent. Itaq; omnes exitus eorum asseruari prēcepit. Illi autem frumenti quidem, aliarumq; omnium rerū intus habebant copiam, prēter salem. Aquę vero penuria eos affligebat: quia neq; fons erat intra ciuitatē, & imbre contentis habitatoribus, rara est in illo tractū estiuus mēibus pluuia. Quo tempore obsessi etiā hoc vehementius afficiebantur, quod arcendē siti fuerat excogitātū: quodq; fieri, ac velut oīs aqua iam defecisset, egre ferebant. Iosephus em̄, & cum ciuitatē videret abundare alijs rebus, fortesq; animo viros esse, quo longiorem Romanis obsidionē faceret, quam sperabant, iam tunc potum mensura ciuib; ministrabat. Illis autem conferuari aquam penuria grauius esse videbatur: amplioremq; cupiditatē mouebat, q̄ ius bibendi liberum non haberent: ac velut ad extremam sitim peruentū esset, labori cedebant. Hoc autem modo affectos, Romanos latere non poterat, qui ex aduerso colle trans murū in vnum confluere locum, & aquę mensuram accipere prospiciabant: quo etiam balistarū peruenientibus telis, plurimos occidebant. Vespasianus quidē non multo post, exhaustis puteis, ipsa sibi necessitate traditum iri ciuitatem sperabat. Iosephus autem, vt hāc eius spem frangeret, iussit q̄ plurimos per murorum minas, demersa vndis atq; humida vestimenta suspendere, vt oēs repente aqua perfluere. Ex quo mōeror simul Romanis, ac timor erat, cum tantum aquę viderent eos ludibrio consumere, quos potu indigere credebant. Deniq; dux belli etiam ipse, quia penuria ciuitatē posse capere desperasset, iterum consilium ad vim atq; arma conuertit: Iudeis id quoq; maxime cupientibus: quod nec se, nec ciuitatem saluam fore credebant, priusq; fame vel siti perirent, mortem bello optabant.

optabant. Iosephus tamen, prēter hoc etiam aliud consilium, quo sibi copia pararetur, per quāda vallē deuiā, proptereaq; minus curiose habitam a custodibus, excogitauit. Mittendo enim per occiduas eius partes literas, ad quos vellet Iudeos extra ciuitatem degentes, ab his omnia vlui necessaria, & quę in ciuitate defecerant, accipiebat mādato cōuenientibus, vt plerūq; ad excubias reperent, terga velleribus tecti: quasi qui eos nocte viderent, eorū similitudine fallerētur. Idq; faciatum est, donec eius fraudem vigiles persenserunt, vallemq; cinxerunt. Itaq; tunc Iosephus non diu ciuitatem sustinere posse prospiciens, suamq; pariter salutē, si vellet remanere, desperans, cum optimis matibus de fuga traiebat. Verum id populus sensit, & circa eum fusus, ne sese negligeret, precabatur, in quo solo recumberent. Ipsum enim salutē esse ciuitati manentem, velut omnes eius causa alacri essent animo certaturi. Quod si etiam capiantur, eundem solatio fore. Decere autem illū nec inimicos fugere, nec amicos deferere, aut quasi ex nauī tempestate oppressa desilire, qui ad eam tranquillo mari venisset. Ipsum em̄ magis demersurū esse ciuitatem, cum iam nemo audebit hostibus repugnare, si discessisset cui confiderent. Iosephus autē quod sibi caueret occultans, illorum cōmodo se exitū parare dicebat. Nam intra ciuitatem manendo, neq; seruatis grande aliquid se profuturū, & si caperentur, vna cum his esse frustra periturum. Obsidione vero liberatus, extrinsecus maximo eis emolumento fore. Mature enim congregatis ex territorio Galilę, alio bello Romanos ab eorum ciuitate reuocaturū: nunc autem non videre, quid apud eos residerens, vtilitatis afferret, nisi quod Romanos ad obsidionem magis incitaret, vt se caperent magnipendentes. Quem si fugisse cognouissent, multū essent de obsidionis impetu remissuri. Non flexit his populum Iosephus, sed hoc circūfistere se magis incendit. Deniq; pueri & senes, itemq; mulierculę cum infantibus flentes, ad eius pedes accedebant, eumq; omnes complexi tenebant: & vt fortunę socius sibi remaneret, cū vlui latibus supplicabant: non inuidia salutis eius, quantum ego arbitror, sed propria spe. Nihil enim se mali, remanente Iosepho, existimabant esse passuros. Ille autem siquidem paruisset, hec pręces esse ratus: custodia vero, si per vim cogeretur (multum enim ex intentione discessus etiam querelarum misericordia fregerat) remanere statuit. Communiq; desperatione ciuitatis armatus, & nunc tempus esse dicens pugnam incipere, cum spes nulla salutis est: pulchrumq; vitam pacisci pro laude, ac forti aliquo patrio facinore in memoriam posteritatis occumbere, ad opera sese conuertit. Cum pugnacissimis ergo egressus, disiectis custodiibus, vsq; ad Romanorum castra excurrerebat: & nunc pelles aggeribus impositas, sub quibus tendebant: discere pere: nunc coperibus ignē immittere. Posteroq; die similiter ac tertio per aliquot dies ac noctes bellando collaborabant. Sed Vespasianus Romanos his excursibus male affectos aspiciens, (nam & terga dare Iudeis pudebat, & fugientes insequi armorum pondere tardabantur: cum Iudei semper aliquid agentes, priusquā paterentur, in ciuitatem refugerent) armatis imperat, vt eorum impetum declinarent, neue cum hominibus mortis auidis manum confererent. Nihil esse fortius desperatis. Restingui autem illorum impetus, si p̄posito caueant, quasi flamma si materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cautius quęre victoriā, augendę possessionis causa, non ex necessitate pugnautes: Per sagittarios autem Arabum & Syrię & fundibularios, perq; saxa tormentis emissa plerūq; repellebat Iudeos. Nulla enim telorum machina quiescebat. Illi autem his quidem male acceptis cedebant: verum eminus missa inter iaciū subeuntes, scilicet Romanis instabant: cum neq; corpori, neq; animę parcerent: sed per vicem vtrinq; pugnautes suorum quisq; laborantibus subuenientes.

Quomodo Vespasianus crebris excursibus hostium irritatus, machinis bellis, arietibus & ballistis cepit mētia cōquassare. Iosephus vero varios contra machinarum impetum commentus dolos, acriter cum suis resistebat in qua pugna Vespasianus vulneratus est.

Caput IX.

Quomodo Vespasianus vltro se existimans longitudine temporis hostiumq; incursum obsideri, cum prope iam muris aggeres equarentur, arietem ad mouere decreuit. Fuit autem aries, immanis materia, malo nauis assimilis: cuius summum graui ferro solidatum est, in arietis effigiem fabricati, vnde etiam nomen accepit. Dependet autem funibus medius ex trabe alia, velut ex trutina, palis vtrinq; fultus, bene fundatis. Retrorsū

Callidum
Iosephi con
silium.

Prudentia
Iosephi.

Iudeorum
excursus in
Romanos.

Structura
& vis arie
tis.

Solertia Iosephi ad p̄peditēdā hostium multitudine.

Aqua ciuib; mensura ministratur.

Maxima Iosephi calliditas.

autē magna vitorū multitudine repulsi, hisdemq; simul rursus impellentibus missis, in fronte prominēte ferro micētia percūtunt: nec est vlla tam valida turris, aut murorum ambitus adeo latus, vt est priores ieiū fortiter sustinuerit, assiduos vincat. Ad huius periculū rei, duci Romano transire placuit, vt capere oppidum properant: quoniam perniciosa videbatur obsidio, ludēis minime quiescentibus. Itaq; Romani quidē balistis, ceterisq; missilibus machinis, vt facilius ferirentur, qui de muris obstrare tentassent, propius adhibitis vtēbantur. Neq; sagittarij aut fundibulatores longius aberant. Cū vero ea causa muros nemo auderet ascendere, ipsi arietē applicabant, gradibus desuper itēq; pelliculis septū, tam pro sui defensione quam machinē, Et primo quidē impetu moenia coneuulsa sunt: clamorq; oppidanorum, velut iam capti essent, maximus factus est. Iosephus autem eundē locum sepe feriri, neq; multo post murū disturbatū iri prospiciens, quō cōmento vim machinē paulatim falleret excogitauit. Saccos enim paleis cōsertos, quā semper impetum arietis ferri viderent, demitti iussit ex muro: vt eo modo secundi ieiū errarent, aut etiam excepta vulnera laxitas frustraretur. Quē quidem res multū Romanis morē attulit. Nam quocūq; himachinā conuertissent, cōtra illi qui super murum stabant, palearū traducētes saccos, ieiūbus supponebant: nihilq; muros repercussione ledebatur, donec etiā Romani aduersus hoc aliud machinati sunt. Proceris enim contis exhibitis, in his summis falces quibus saccos abscederent alligauerunt. Cum autē hoc modo efficax esset opus arietis, ac murus (quia recens edificatus erat) ieiūbus cedere, quod reliquū erat, Iosephus eiusq; socij ad ignis auxiliū se contulerunt: accensumq; totum quod aridē fuit materiē, tribus ex locis pariter inflāmare, vnaq; machinas & pugnacula Romanorū & aggeres cōcremarunt. Illi vero nō sine malo subueniebāt, audacia simul eorū territi: & ne adiumento essent, flammis prouentibus impediti: quē autem dum natiq; fomitem & pręterea bitumen ac picem, necnō etiam sulfur, opinione citius volitabant: operaq; Romanorum multo labore curata, vnus horū spatio possederant. Hic etiā vir quidā Iudeus, prędicatione ac memoria dignus inuentus est, Addeji filius Eleazarus, cui Salab Galileę patria fuit. Is enim saxum ingens alte sublatū, tanta vi super arietē ex muro demisit, vt machinē caput abrumperet, idq; ex medijs hostibus saltu ad eos delatus auferret, nulloq; metu reportaret ad murum. Postremo tanquā signū quo tela mitterēt, hostibus positus, nudo corpore quinq; sagittarum vulneribus fixus est: earumque nulla respecta, vbi murum ascēdit vnde iam videri ob omnibus poterat, sua audacia ibi constitit, contra eiusq; dolore plagarum cum arietē decidit. Post hūc fortissimi extiterunt duo fratres Nethirās & Philippus de vico Rom Galileę. Qui cū super milites decimę legionis profiliissent, tanto impetu vique transgressi sunt, vt & aciem Romanorum pertrumperent, quicq; aduersum ierant omnes in fugam verterent. Pręter hos Iosephus quoq;, & cetera multitudo, raptis ignibus machinas & refugia, cum operibus quinq; itemq; decimę, & eius quę terga dederat legionis, incendunt. Ceteri autē qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus materiē obruere. Rursus autem Romani post meridiem, erectum arietem ad eam muri partem, quę pridem quassata fuerat, appulere: ibiq; defensorum eius quidem, Vespasiani plātam sagitta percussam leuiter vulnerat, quia vis teli spatio defecisset. Maximam tunc id Romanis perturbationem fecit. His enim, qui prope aderant, viso sanguine perterritis, per omnem famā cucurrit exercitum: reliq; obsidione, pleriq; cum stupore atq; formidine ad duces belli concurrebant: & ante oēs Titus aderat, metuens patri. Vnde contigit vt & beneuolentiam circa rectorem, & filij trepidatio confunderet multitudinem. Facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum. Superato enim dolore vulneris, & ab omnibus qui sui causa pertinuerunt conspici studens, bellum in ludos seipius incitauit. Nam velut vltor dūcis, quisq; imperatoris omne periculum adire cupiebat: & clamore alius alium adhortātes, murum petebāt. Iosephus autem cum suis socijs, licet assiduis balistarum itemq; tormentorum ieiūbus caderent, nequaquam tamen deterrebantur a muro: sed flammis & ferro & saxis eos oppetere, qui arietem proteci palmis impellerent. Nihil autem aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi contra videre non possent. Nam & suis ignibus collucētes, tanquā si dies esset, & certum erat hostibus signum quo tela dirigerent: machinisque procul non apparentibus, missilia cauere non poterant.

rant. Ergo propterea non tam balistarum quam iaculorum vi, simul multi transfigebantur: missaq; machinis saxa & murorū minas auferebant, & frangebāt angulos turrium. Virorum autem nulli tam fortiter constipati erant, vt non vlcq; ad extremā aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Sciet autē aliquis, huius machinē vis quantū valeat, ex his quę illa nocte contigerant in muro cuidā ex circumstantibus: Iosippo passim percussio caput auulsum est, eiusq; ad tertium stadium veluti funda excussa caluaria. Interdiu quoq; pgnatis foemina trāsietio vtero, ad dimidiū stadiū infans abactus est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cum per muros deicerentur, sonabant: & acerbissimus quidē intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autem occumbentium gemitus concrepabant: totusq; ambitus muri, ad quē pugnabatur, sanguine confluebat, iamq; ascēdi poterat congestione cadauerum. Montibus autem resonantibus, multo amplius hororis ex clamoribus ascendebat: nec quicquā illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata decertantes, fortiter ceciderunt, plurimi etiā fauciati, & tamen vlcq; circa matutinas vigilias, murus assiduis machinarum ieiūbus cessit. Tum quę illi quidem corporibus atque armis septi, eam partem quę deiecta fuerat, priusquam Romani pontes apponerent, munierunt.

Quomodo Vespasiano iubente, Romani milites rursus aggrediuntur Iotapatenorū muros: Iotapatenis & diuerso acriter se defensantibus, rum armorum vi, tum etiam feruenti oleo, quo hostes irruentes Iosephi perfuderunt. Vnde turres oppugnatōis a Vespasiano sunt constructę. Ca. X.

Mane autem Vespasianus ad occupandam ciuitatem iam ducebat exercitum, ex nocturno labore paululum recreatum. Idemq; cupiens de conuulsa muri parte, alios propugnatores adducere, equitū quidem fortissimos equis dispositis trisariam collocat, vt tecti armis dirutū latus vndiq; obsiderent, cunctosq; prę manibus ferrent: quod si pōtes ad moueri cepissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites validissimos ordinauit. Reliquam vero equitū multitudinē secundum muri spatium per montana loca distendit, ne quis fugiens excidium ciuitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur constituit sagittarios, paratas sagittas habere iussit: fundibularios quoq; similiter, & appositos machinis. Alijs autē integris muri partibus scalas applicare pręcepit: vt qui hos prohibere tētasent, deiectę partis defensionem relinquerent: ceteriq; omnibus simul telis oppressi, violentia irruentium cederent. Iosephus autē hoc cōsilio cognito, per murum quidem integrum labore fatigatos, item senes disposuit, quā si ledi non possent. In parte vero collapsa validum & potentissimum queneq; senesq; ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda fortitus est, hisq; pręcepit vt agminū vlulatus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum vero multitudinem, cōmuniti ptegerentur desuper scutis: paulatimq; recederent, donec sagittarij pharetras exinanirent. Si vero pontes a Romanis apponerentur, ipsos profilire mandauit: atq; hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: vnumquenq; vero ita certare debere, non quasi conseruandam tueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atq; oculis suis proponere mactari fenes, ac liberos, cōiugēsq; suas propemodū ab hostibus capi: vimq; future cladis iam nunc collectam in autores eius effundere, ita quidem in vtroq; disposuit. Ciuitatis autē vulgus otiosum, mulieres ac pueri, postquā oppidum triplici acie videre circumdatum, (nullus enim ad pugnam translatus fuerat a custodijs) stridēsq; gladijs ad partem muri deiectam hostes instare, armisq; montana loca omnia desuper collucere, atq; Arabum quendā sagittarijs tela suggerere, tunc extremo vlulatu quasi capta vrbe cōsonuerūt, non vt impendere mala, sed vt adesse iam crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorū animos efformidarent, intra domos cum interminatione cōcludit, silere iussas, ipse vero ad partem muri quę sibi obtigerat transiit, & pontes quidem applicantibus animū non intendit, sed tantum speculabatur impetum sagittarum. Simul autem ac tubicines vniuersorum agminum cōgregati sunt, & grauiter infremuit exercitus: signoq; dato, missis vndiq; sagittis lux obsecrari cepit: Iosephi socij mēiores pceptorū, & aduersus clamorē obstruētis auribus, & contra sagittarū vulnera corporibus cōmunitis, cum ad mouerentur pontium machinę, ipsi eas cursu, & antequā hostes pedem in his ponerent, occupant: eosq; ascendere

Vis balistarum multum randa.

Alias vir.

Cōmentum Iosephi contra impetū arietis.

De Eleazaro quodam fortitudine insigni.

De Eleazaro quodam fortitudine insigni.

Machina Romano rū incense.

Vespasiano in plāta vulnerat.

Astutissimum Iosephi cōsiliū.

nitentes prelio deterrebant: varia manuum itemque animi facinora demonstrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriores illis videretur, qui sine periculo fortes contra se esse curabant. Nec prius a Romanis diuellerantur, quā vel caderent vel occiderent. Qui Romanis desiliens confictu iam liberi, facillime tela dirigebant. Itaque Iudeis perpetuo dimicantibus, cum nec unde mutarent propugnatores haberent, defessis autem Romanorum assidue substituerentur: proque his quos violentia repulserat, alij succederent: inuicem se adhortati latera copulant: proteclique desuper longioribus scutis, in expugnabilis globus effecti sunt: totaque acie velut vno corpore repellendo Iudeos, in muro iam pedem ponebant. Tum Iosephus, his rerum angustiis consilio necessitatis adhibito, machinis excogitandis cum desperatione stimulat. Feruenti oleo perfundi milites iubet, scutorum cōiunctione defensos. Id autem Iudei multi, qui & paratum haberent, & plurimū, cito Romanis infundunt: ipsi etiam in eos ahenis missis calore buoluebantur a muro. Siquidem facile a vertice ad pedes usque ad pedes usque sub armatura oleum per totum corpus fluebat, carnemque non secus ac flamma depalcebatur: quod natura facile calefceret, seroque pro sui pinguedine refrigeret. Thoracibus autem & galeis illigatis incendiij fuga non erat. Nunc autem salientes, nunc incuruati dolore, de pontibus decidebant. Ad suos autem tuto recedere contranitentes non poterant, quoniam facile ab insequentibus capiebantur. Sed neque Romanis virtus in rebus aduersis, nec Iudeis prudentia defuit. Romani enim licet oleo perfusi, mirabilia pati viderentur: tamen in eos qui perfuderant ferebantur, precedentem quisque incurfando, tanquam ipse impetū retardaret. Iudei vero progressum eorum dolo altero deceperunt, cum foeno greco decocto pontium tabulata perfunderent: quibus illi dilabentes traherentur, ut neque fugientium quisquam, neque aggredientium firmo posset eniti vestigio: sed alij quidē relupinati per ipsas pontium tabulas calcarentur, multi vero super aggeres deicerentur: & qui cecidissent, a Iudeis ferebantur: qui Romanis desiliens confictu iam liberi, facillime tela dirigebant. Cum autē multa milites mala in hoc perpetui prelio dux videret, post meridianas eos horas a pugna reuocat: quorum non paucis obrutis, plures sunt vulnerati. Ex Iotapata vero sex viris mortuis, plures quā trecenti faucij translati sunt. Hoc autē modo pugnatum est Iunij mensis die vigesimo. At Vespasianus, eorum causa que acciderant, consolatus exercitum, postquam ira uidet accensum, neque tam exhortatione quā opus deposcere, aggeres quidem altius tollit. Tres vero turres quinque pedum in excelsum iubet erigi, ferro vndique testas, & ut pondere stabiles essent neque ignibus expugnarentur, easque super aggeres collocat, iaculatoribus & sagittarijs, itemque leuioribus missilium machinis plenas, fundibulariorum quoque fortissimis. Qui cum non conspicerentur propter altitudinem turrium & loricas, ipsique eos qui super murum astant facillime cernebant, telisque appeterent: cum illi neque a vertice venientes sagittas facile declinarent, neque vlcisci possent, quos non viderent: altitudine quidem turrium, librata manu iacula superante: ferro autem quo erant septē, flammis obstante: ob hanc igitur defensionem muri deferunt, magisque aggredi tentantibus occurrebant. Et Iotapata tēni quidem ita resistebant, quamuis multi in dies singulos occumberent, neque contra mali quicquam hostibus facerent, quod eos sine periculo prohibere non poterant.

APHACAE EXPUGNATIO.

Caput. XI.

His autem diebus, Vespasianus ad finitimam quandam Iotapatē ciuitatem euocatus, cui nomen est Aphaca, nouas res affectantem: & propterea, quod Iotapatenos preter spem restitisse audierat, insolescentem, mittit eo Traianum decimę legio- nis rectorem, dans ei duo milia peditum & equites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem munitissimū reperisset (nam preter naturam qua tutum erat, etiam muro duplici cingebatur) habitatores vero eius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios processisse, prelium cum his committit: eosque paulisper relictos, in fugam vertit: quos vestigijs consecuti Romani, exterioris muri ambitum quo confugerant, cum ipsis intrant. Secundum autem murum petentibus, ciues sui claudere ciuitatem, metu scilicet, ne cum his rursus hostes intrarent. Profecto autem deus Galileorum clades Romanis donabat, qui etiam tunc ciuitatis eius vniuersum populum exclusum moenibus proprijs, ad interitum hostibus dedit auidissimis cecidit. Multi enim simul ruentes ad portas, multumque

multumque nominatim prepositos inclamantes, inter ipsas preces immoriebantur, quibus hostes vnum mori, alterum ciues clauerant: & inter medios coacti murorum ambitus, multi quidem sociorum suis gladijs transfigebantur, infiniti vero a Romanis interficiebantur, nec vel ad vlciscendum quidem recepta fiducia. Nam preter hostilem metum, etiam domestica proditio eorum animos fregerat. Denique moriebantur, non Romanos, sed Iudeos execrando, quoad omnes interiere numero hominum duodecim milia. Vnde Traianus vacuum esse ciuitatem pugnantibus reputans, & si qui adhuc intus essent, nihil eos auro esse existimans pre timore, imperatori excidium referuauit. Missisque nuntijs ad Vespasianum, petit ut filium suum Titum dirigeret, sine victorie impositurum: ille autē laboris aliquid superesse ratus, cum milite filium misit, hoc est, quingentis equitibus & peditibus mille. Qui mature ad ciuitatem profectus, sic ordinauit exercitum, ut in leuo quidē latere Traianum constitueret, ipse vero in dextro obsidioni preesset. Itaque militibus scalas vndique applicantibus, cum paulisper desuper Galilei obstitissent, continuo moenia reliquerunt. Titus vero eiusque comites saltu demissi, mature ciuitatem obtinuerunt. Tumque vehemens cum his, qui se intus congregauere, pugna commissa est: nunc per angusta viarum irruentibus validissimis, nunc foeminis ex te eorum culminibus, quę forte inuenissent, tela iacentibus. Et hoc quidem modo, usque ad sextam horam sustinere conflictum. Absumptis autem bellatoribus, cetera multitudo, & sub diuo, & per domos, senes pariter ac iuuenes mactabantur. Denique virilis sexus preter infantes nullus remansit, qui cum mulieribus abducti sunt seruitio. Interemptorum quidē in ciuitate, & in primo congressu, numerus fuit quindecim milia: captiuorum autē duo milia. c. xxx. Hęc Galileis clades contigit quinto & vigesimo die Iunij mensis.

SAMARITAE EXPUGNATIO.

Caput. XII.

Sed nec Samarytę quidem alieni calamitatibus remansere: Hi namque in monte Garizin, qui est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant, belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere videbatur. Nec saltem vicinorum malis corrigebantur, sed omnia inconsulta suarum virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant. Vespasianus autem placebat motus antecapere, eorumque impetus preuenire. Nam & si preiudicijs tota Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coierant, & conspiratio timebatur. Ea que causa Cerealem quintę legionis rectorem, cum sexcentis equitibus tribusque peditum milibus mittit. Ille autem ad motem quidem accedere, prelioque congregi nequaquam tutum esse duxit, quod hostes plurimi desuper essent: milites vero circumuallatis vndique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Euenit autem aque tunc indigentibus Samaritis, etiam graues accendi estus. (erat enim tempus aestatis) neque se rebus necessarijs vultus instruxerat, adeo ut nonnulli quidem vna die siti morerentur, multi vero eiusmodi morti seruitium preferentes, ad Romanos transfugerent: ex quibus cognito, Cerealis, illos etiam qui adhuc perseueraret, malis infractos assumens, motem ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primum eos a dextera parte hortabatur, atque ut salui esse malent rogabat: si arma proiecissent, tutos fore promittens. Denique quia persuadere non posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem vndecim milia & sexcenti. Hęc Iunij mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque his calamitatibus Samarytę vti sunt.

IOTAPATAE EXCIDIVM.

Caput. XIII.

Iotapatenis autem diu durantijs, & preter spem aduersa tolerantibus, quadragesimo quidem ac septimo die, Romanorum aggeres super murorum altitudinem sunt elati. Quidem vero ad Vespasianum eodem die profugus venit, paucitatem ciuium & infirmitatem simul eorum enuntians: quodque diuturnis vigilijs, & prelijs assiduis consumpti, minime quidem vltius vim ferre possent, verum dolo etiā caperentur, si quis instaret. Circa extremam namque vigiliam, quando & malorum requiem habere videretur, & maxime defatigatos custodes matutinus somnus occupat, dormire eos dicebat, eademque hora inuadēdos esse suadebat. Vespasiano autē, quia fidem nosset inter se Iudeorum, quantaque superbia poenas contemnerent, transfuga suspectus erat: Nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum genus fortiter pertulit: & cum ne flammis quidem coactus, quid intus ageretur, hostibus exquirentibus prodidisset, mortem deridens cruci suffusus est. Fidere tunc proditori coniectura faciebat, & fortasse quidē

Romani oleo feruenti perfunduntur.

Pontes foenogreco litorum patenis.

Turres altissimę ad oppugnandum constructę.

Obsidio Aphacę ducit Traiano.

Ciues interitus excludit.

Cęsi 17000.

Capti 21300. occisi 15000.

De Samarytis a Cereale deuictis.

Occisi vnde decies milia & sexcenti.

Iotapata a transfuga quodam Vespasiano prodita.

Fides et pertinacia cuius iusticia captiui.

Titus clam
hostibꝫ op
pidū capie.

illum vera dicere: Ipse autem nihil ex eius fallacia magnū sibi existimans esse metuendū, afferrari hominē iussit, & ad occupandam ciuitatē parabat exercitum. Hora igitur quę fuerat indicata, otiose ibat ad muros: primūq; incedebat Titus cū vno ex chiliarchis Domitio Sabino, paucis ex quintadecima legione comitatus. Interfectis autem vigili- bus, in ciuitatem ingrediuntur: & post eos Sextus quidā Caluarus Chiliarchus, & Pla- cidus, subiectos sibi milites introducebant. Arce vero occupata, cū hostes in medio op- pido versarentur, iamq; plane dies esset, nec tunc quidem illi qui capti tenerētur, adhuc excidium sentiebāt, multo labore somnoq; pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebu- la visus eius hebetauit, quę casu tūc plurima se circa oppidū fuderat, donec totus irru- pit exercitus: soloq; malorū periculo exuscitati sunt, morientesq; demū se perisſe credi- derūt. Romanos autē memores quid obsidionis tēpore pertulissent, neq; parendi cuiq; neq; miserēdi quenq; tāgebat cura. Sed ex arce plebē ad prona cōpulsam facillimē tru- cidabant, vbi loci difficultas pugnacibus negarat copiā resistendi. Viarū namq; angus- tijs pressi, ac per decliuia dilabentes, fluente desuper bello obtegebātur. Id multos etiā qui circa Iosephū lecti erant, vt manibus proprijs liberarentur incitauit. Nam cū se vide- rent Romanorū neminē posse occidere, ne Romanorū manibus oppeterent preuenie- runt: & in extrema parte ciuitatis cōgregati, semet interfecerūt. Quicunq; tamē vigiliū primi capti ciuitatē senserant, in quandā turrim septentrionalem fuga recepti, aliquan- diu quidē restiterunt. Deinde circūclusi hostiū multitudine, sero dexteras dederunt: hisq; instantibus, mortē suam e quo animo prebuerunt. Potuissent autē incruento Romano- bus obsidiōis sine gloriari, nisi vnus ex ipsis occidisset hecatōrarchus Antonius, perēptus insidijs. Nam quidā ex his qui ad speluncas confugerant (erant autē plurimi) rogabat Antoniū, dextram sibi porrigere, ad fidem salutis ac pręsidij, quo tutus ascēderet. Cū- q; is manum porrexisset incaute super hastā, ille pręuentum sub inguine perculit, ita- timq; confecit. Illo die quidem immanissimā multitudinē peremere Romani. Postea vero secutis diebus scrutando latebras, per cuniculos & speluncas omnem vlciscebantur etatē, pręter infantes ac foeminas. Itaq; captiui quidē mille ducenti cōgregati erāt: quadraginta vero milia cōnumerata sunt excidij tempore, pugniscq; superioribus, mor- tuorū. At Vespasianus ciuitatē ipsam excindi iubet, castellaq; eius oīa adhuc exurit.

Quierant
circa Iose-
phum, se ip-
sos interfec-
erunt.

Vnꝫ Anto-
nius, hostis
dolo circum-
uictus, emi-
litibus Ro-
interfectus
est.

Capti. 1100
occisi. 4000.

Iosephus capta Iotapata clam se subducens, fugit in specum quendam: Verū a muliercula quadam proditus, Nicanori, quem Vespasianus ad eum miserat, tandem se tradit, propter quod mortis periculū passus est a socijs. Verum omnibus ex sorte missa occisus, solus ipse cum altero quodam superstes, ad Vespasianum ductus est.

Caput. XIII.

Romani vero IOSEPHUM requirētes, & proprię indignationis causa, & quod imperatori operepretium videbatur, (captus enim, maxima pars belli esset) mor- tuos itemq; abditos rimabantur: ille autē in exilio ciuitatis fortunę quodā vsus auxilio, per medios se hostes surripuit, & in quēdam profundū puteum saltu demissus est, cui amplum specus adiunctum erat a latere, quod supra scrutantes videre non pos- sent: vbi quadraginta quidē insignes viros latitantes offendit, rerumq; vtiliū apparatū qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autē omnia cōplexis, interdū quidē se occul- tauit: nō ē vero sursum ascēdens, vigilias explorabat, vt fugeret. Cūq; oīa vndiq; ip- sius causa maxime, custodiētur, neq; fallēdi spes esset, in speluncam iterū descendebat biduumq; ibi delituit. Tertia vero die, capta quadā muliere, quę cum ipsis fuerat, indi- catus est. Tumq; Vespasianus pperē duos chiliarchos, Paulinū & Gallicanū, iussos pa- cem dare Iosepho, & hortari eū vt ascēderet, mittit. Quibus tamē ille rogātibus, postq; ad eum venerunt, fidemq; pro salute dātibus, minime paruit. Ex his autē magis quę pa- ti meritis esset, qui plurima cōmisisset, quam ex naturali mansuetudine rogantiū, suspi- cionē colligens, velut ad pēnam euocaretur, timebat: donec Vespasianus tertio quoq; chiliarchū Nicanorem, Iosepho notum atq; olim cōsuetū direxit. Is autem, quam dulce in eos Romanorum esset ingenium, quos semel subiugasset, referens: quodq; ipse Iose- phus virtutis causa magis admirabilis, quam inuisus ducibus haberetur: essetq; impera- tori studium non eum ad supplicium ducere, quod etiam sine deditione sibi liceret exi- gere, sed conseruare potius virum fortem. His addebat, quod nec Vespasianus, si quid

dolo mo-

dolo moliretur, amicum ad id mitteret, vt in te optima, pessimam, hoc est perfidiā, prę- texeret amicitia: neq; semetipsum illi, vt amicum falleret, obtemperaturum fuisse. Ve- rum Iosepho etiam post Nicanoris dicta hesitante, milites quidem irati, speluncę ignē submittere properabant. Sed retinebat eos belli ductor, viuū Iosephum capere pluri- mi pendens. Nicanore autem vehementer instante, vbi etiam hostis multitudinis mi- nas comperit Iosephus, nocturna somnia reminiscitur: quibus ei deus & futuras Iudeo- rum clades, & quę Romanis essent euentura principibus, ostendit. Erat autē interpre- tandis quoq; somnijs idoneus: & coniectare quę ambigue diuinitus dicerentur, sciebat: qui & sacros prophetarū libros nouerat, quod & ipse sacerdos esset, & parētibus sacra- dotibus procreatus. Illa igitur hora quasi deo plenus, & recentiu somniorum, quę hor- renda viderat, simulacra mente cōplexus, occultas preces deo offert. Et quia Iudeorū, inquit, labefactari tibi rē creator placuit, fortuna vero ad Romanos tota migravit, ani- mamq; meam, quę futura prędiceret, elegisti, do quidem manus sponte Romanis, & vi- uo. Testor autem, q; non proditor, sed tuus minister ad eos ibo. Simulq; his dictis, Ni- canori consentiebat. Verum qui vna cōfugerant Iudeorū, postquam intellexerūt Iose- phum rogantibus cedere, vniuersi circumstantes clamabant, certe plurimū ingemisce- re leges patrię. Vbi sunt, quę Iudeis deus annuit, quibus mortē contentmentes animas indidit? vita Iosephe captus es, lucemq; pateris iuturi seruientem, quā cito tui oblitus es? quam multos pro libertate mori persuasisti? Falsam pfecto opinionem fortitudinis habebas, falsamq; prudentię, si salutem apud eos speras cum quibus ita dimicasti: aut si hec etiam certa sunt, ab illis tamen te seruari cupis. Sed quāuis te Romanorum fortu- na tui obliuione perfuderit, & nos tamen proprię glorię consulentes, & dexteram tibi & gladium cōmodabimus. Tu vero si quidem sponte, moriare dux Iudeorum: si vero inuitus, proditor morieris. Vix hec elocuti sunt, & intentatis ei gladijs, occidendū illū cōminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum Iosephus: & se dei pręce- ptorum proditorem esse ratus, si ea non enuntiaſset morte pręuentus, argumentis eos philosophię necessariō tractare incipit. Et quid enim tantopere, inquit, o socij proprię cedis audi sumus? aut cur amicissimas inter se res, corpus & animam, in dissentione vo- camus? mutatum me esse quispiam dicet. Sed Romani hoc sciunt, optimū esse in bello moris: lege belli hoc est a victoribus trucidari: Proinde si quidem Romanorum ferro deprecor, vere meo gladio meaq; manu sim dignus. Sin illi hosti suo parandū pu- tant, quāto iustius nos ipsi nobis peperimus? Quippe stolidum est ea circa nos admit- tere, pro quibus ab illis dissensimus. Pulchrū enim esse pro libertate mori, & ipse fateor pugnando tamen, & illorū manibus qui eam pręripuere: nunc autē neq; pręlio nobis obstant, neq; nos interficiunt. Itidem autē timidus est habendus, qui mori non vult cū opus est, & qui vult cum nō oportet. Pręterea quis nos metus prohibet ad Romanos ascendere? nempe mortis. Ergo eam quę ab hostibus dubie suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis irrogabimus? Verum seruitutē dicet aliquis: Valde quidem nunc li- beri sumus. At viri fortis est semet occidere: Imo vero ignauissimi quātum opinor, Nā & gubernatorem timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante vim turbinis na- uem sponte submergit. Quinetiam propria manu perire, a cōmuni omnium animalū natura discrepat, eoq; modo in creatorem nostrum summū scelus admittitur. Nullum est animal, quod ex industria vel per se moriatur. Siquidem naturę lex validissima, vt velint viuere, in omnibus sita est: idcirco & qui nobis adimendum id putant, hostes du- cimus, & vt insidiatores pēna persequimur. Deum vero indigne ferre non arbitrami- ni, cum donum eius homo despiciat? Ab illo enim accepimus vt essemus: rursumq; vt esse desineremus, illi reddendū est. Corpora quidē cūcūctis mortalia sunt, ex caduca ma- teria fabricata: anima vero semper immortalis est: deniq; particula in corporibus collo- cata. Si quis ergo depositum hominis surripuerit aut male trāclauerit, pessimus statim ac perfidiosus habetur. Si dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit, eū se latuisse quem seferit estimabit? Et seruos quidem vlcis, iustum creditur, quāuis ne- quaquam dominos fugerint: ipsi vero deum fugiētes, & optimū deum impie facere nō videbimur? An ignoratis q; eorum qui lege naturę vita exēit, acceptumq; deo debitū soluunt, cum id qui dedit recuperare voluerit, perpetua laus domusq; familia stabiles sunt: purę autē & quę inuocantes exaudiantur animę, retinent locum in cōlo adeptę

Iosephꝫ tra-
dit se mani-
bus Mica-
noris.

Quā pul-
chre Iose-
phus capti-
uitatis ex-
probatio:
nē erga so-
cios dilue-
rit.

sanctissimū: atq; inde rursus, voluētibus seculis, casta corpora iubētur incolere. Quorum vero manus in seipfos insanierunt, eorū animas tenebrosior orcus suscipiet. Pater autem illorum deus auctores iniurię per nepotes vlciscitur. Hinc & deo iniūm est, & a sapientissimo legis nostrę conditore coercetur. Deniq; si qui se occiderint, apud nos quidem vsq; ad solis occasum insepultos abijci decretum est, cum etiam hostes sepeliri fas esse ducamus, apud alios autem & dextrę iubentur abscindi eiusmodi mortuorum, quę in ipsos armatę sunt: quoniam vt corpus anima, ita manū esse a corpore alienā existimaret. Pulchrū est igitur, o socij, iusta sentire: neq; humanis cladibus addere, vt creatorē omnīū impietate lędamus: si salui esse volumus, salui simus. Nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis virtutem operibus demonstrauimus. Sin mori placet, ab his occidi pulchrum est qui nos ceperint. Non migrabo ego in hostium locum, vt ipse mei proditor fiam: Multo enim stolidior sum, q̄ quidam hostes vltro profugit. Siquidē illi salutis suę causa id faciunt: ego vero interitus, & quidē mei: Romanorum tamen in fidas votis expeto. Nam si me hi post iunctas dextras perimant, magno animo parato q̄ moriar, mendacij perfidiam pro victorię solatio mecum auferens. Multa quidem in hunc modū Iosephus vt a cęde propria socios dehortaretur, dicebat. Illi autem obstruētis auribus desperatione, quā se iam dudū morti deuouerant, concitātur: & alij aliunde cum gladijs accurrentes, ignauiam exprobrabāt: & quasi cum mox percussurus, quisq; adoriebatur. Ille autem cū alium nominatim vocaret, alium vultu ducis inueneretur, aliter dexteram prehēderet, alium precibus exoraret, varia mentis affectionē (vt in tali necessitate potuit) distrahit, ferrum omnīū a cęde sua prohibebat, non secus vt ferę bestię circumclusę, ad eum semper qui se contingeret, ora cōuertens. Illorū autem, qui ducē in extrema quoq; clade reuerendū putabant, debilitabātur dextrę, gladij; de manibus elabebantur: multi cum sponte manus cīsserent, frangas demittebāt: Iosepho autem non defuit in desperatione consilium, sed fretus dei prouidentia, salutem in periculum mittit. Et quoniam mori decretum est, inquit, agite, cędes mutas fortiamur & cui obrigerit: manu sequētis occumbat, atq; ita omnium fortuna perambulet, neq; sua dextera quisq; subiaceat. Inuistū est enim ceteris interemptis, ex alijs quenquā, si poenituerit, saluum esse. Visus est vera dicere, & quod persuasit agit, fors cuiq; obigit: paratam ei qui lequeretur necem suam prębebat, quasi mox etiam duce perituro. Cum Iosepho enim perire, vita dulcius estimabant. Remansit autem ipse cum altero, siue fortuna dici poterat siue dei prouidentia. Consul toque prospiciens, ne vel sorte grauaretur, vel finouissimis recessisset, gentilis cęde pollueretur: illi quidem, fide interposita, vt viueret, persuasit. Ille quidem hoc modo & Romanorum & domesticō bello liberatus, ad Vespasianum per Nicanorē ducebatur. Omnes autem Romani visendi eius gratia occurrebant: & cum se circa ducem premeret multitudo, varius tumultus erat: his exultantibus, quod captus esset, alijs minitantibus, nonnullis autem proprius eum videre certantibus. Et qui longius quidē aberant, hostem interficiendum esse clamabant. Qui vero propius erant, facta eius reputantes, mutatione stupecebant. Rectorum autem nemo fuit, qui licet ante irascetur nomini eius, viri aspectu non mitior factus sit. Titum vero pręter alios & fortis Iosephi animus in calamitatibus, & etatis eius miseri cordia capiebat: qualisq; pridem fuisset in pręlijs reminiscens, & qualis nūc sic in hostium manibus positus intuentem: iubeat intelligere, quanta esset fortune potentia, quamq; velox belli momentū: humanarum autē rerum nihil firmū atq; perpetuum: q̄ multos etiam tunc ita vt sentiebat ipse, vt Iosephum miserarentur, affecit: plurimaq; salutis eius pars Titus extitit apud patrem. Vespasianus tamen, quasi missurus eum Cęsari, vt cautissime custodiretur pręcepit. Quo audito, Iosephus aliquid ei soli se dicere velle ait. Summorūq; ab illo omnibus alijs pręter filium Titū ac duos amicos: Tu qui dem, inquit, Vespasiane, tantū hoc putas, Iosephum te habere captiuū: ego autem maiorum ad te nuntius venio, pręmissus a deo, vt Iudęorū regem viderem, & quemadmodum duces exercituū mori deceret, ad Neronem me mittis. Quid ita? quasi qui Neroni vsq; ad te successuri sint, manearit. Tu & Cęsar Vespasiane & imperator, atq; hic filius tuus nūc: me autē colligatum arctius tibi asseruato: nam dominus quidē non mei solus es tu Cęsar, verum etiam terrę marisq; ac totius hominū generis. Me autem ad maiorē poenā custodiri oportet, si ex tempore aut subito in dominū ista confingo. His dictis Vespasianus

Iosephus vix
manus socii
rū euadit.

Ceteris for
te occumbē
tibus Iose
phus cum
alio reliq;
ad Vespasi
anā ducit.

Oim oculi
in Iosephū
conuersi.

Iosephi prę
sagium.

Vespasianus statim quidē fidem non habere videbatur, eaq; Iosephū existimabat salutis gratia cōmisi. Paulatim vero ad credendū impellebatur, iam pridem illū excitante ad iperū deo, sceptraq; multis p̄monstrante alijs portentis. Sed & in alijs veracē esse Iosephū deprehendit. Altero namq; amicorum qui secretis intererant, admirari dicente, quemadmodum (nisi hęc deliramenta sint) neq; Iotapatenis de excidio, neq; sibi de captiuitate quicq; diuinasset, vt a se iram depelleret, Iosephus Iotapatenis ait: se p̄dixisse se, q̄ post diem septimum & quadragesimū eos maneret exitium, quodq; ipsum Romanū viuū essent in custodia retenturi. Hęc in secreto quę sita, Vespasianus vi vera esse comperit a captiuū, etiam quę de se dixisset credibilia cōperat existimare: sed neq; custodiam Iosepho nec vincula remittebat: vestimentis autem alijsq; muneribus eum donare benignissimeq; fouere non desinebat, etiam Tito magnam honori eius operam cōmodante. Quarto autem die mensis Iulij Vespasianus in Ptolemaida reuersus, inde in loca maritima Cęsaream peruenit, Iudęę maximam ciuitatem, & quę maiorem incolarum partem Gręcos haberet: Igitur & exercitū & rectorē indigenę omni fauore ac benignitate suscipiunt, affertū quidē quo Romanos diligenter, plus autē illorū qui excisi fuerant odio: vnde etiam multi quidē, simul vt de Iosepho supplicii sumeret, cum clamore p̄cabantur. Vespasianus autē de ista quidē petitione, velut ab inconsulta multitudine oblata, nihil respondendo dissoluit. Legionum vero duas quidem hyematū apud Cęsaream posuit, q̄ opportunam videret esse ciuitatem. Decimam vero & quintā Sythopolim misit, ne totius exercitus molestia Cęsaream premeret. Erat autē illa quoque aprica per hyemē, quantum estatis caloribus cōstiosa, vt in planitie sita atq; maritima.

Capit. XV.

DVm hęc autē aguntur, collecta non exigua multitudo, quę vel ab hostibus seditione defecerant, vel ex ciuitatibus euerfis effugerant, Ioppę sibi receptaculo renouant seditionē, quam ante vastauerat Cęsius. Et quia terra quā vastauerant arcebat, migrandum in mare censuerunt: ac piraticis nauibus fabricatis, in Syriam & Phoenicē, itemq; in Aegyptū cōeantes, plurimos latrocinij prędabātur: omnibusq; nauibus inuū faciebant illarū partiū pelagus. Sed Vespasianus cognito quid cōstituisent, equites in Ioppen necnō & pedites mittit: hiq; nocte in ciuitatem, q̄ incultodita erat, ingressi sunt. Eius autē habitatores, postq̄ irruptionē pręsenferāt, ne tūc Romanos arcerent, metu deterriti, naues fuga petierunt: & in his, vltra contiguum sagittę spatium, permorauere. Cum vero Ioppe natura esset importuosa (nanq; in asperum cętera que arduum litus desinit, ac summis vtrinque cornibus leuiter incurruum, quę vaste super sunt, & ingentibus procellis pelagus turbant: vbi etiam nunc Andromedę catenarū signis extantibus, fabulę veteris fides ostenditur. Aduersus autē aquilo feriens littora, summos in obiectas cautes fluctus affligit, eo quod solitudinem in tutiorem efficit stationem) in eo salo fluctuantibus Ioppenis, prima luce violentus, quem illac nauigantes melamborean vocant, status incumbit: & alias quidem naues inter se, alias vero collisit in scopulos. Multę autem, cum magna vi aduerso cęstu niterentur ad pelagus (nā & litus saxis infestū, & hostes in eo constitutos timebāt) sublata in sublimigurgite mergantur. Et neq; fugę vsipiam locus erat, neq; manentibus spes salutis: cū & mari ventorum, & ciuitate Romanorū violentia pellerentur. Itaq; multi viulatus collis navibus audiebantur, & multi crepitus fractis: Ioppenorū autē fluctibus pars obruti, pars naufragijs implicati moriebantur. Nonnulli autem ferro se interficientes, veluti satius esset mori, pręueniebant: plurimi autem euecti fluctibus, scopulis carpebātur: vt & pelagus sanguine redundaret, omniscq; ora maritima cadaueribus oppleretur: cum etiam ad litus appulsi, in eo stātes Romani milites trucidarēt. Eiectorū autē corporū quatuor milia ducenta fuerūt. Ita captā nullo plio ciuitatē, Romani funditus erunt. Ioppe quidē hoc mō breui tpe bis a Romanis excisa est. Vespasianus autē, ne rursus eo piratę confluerent, castris in arce munitis, ibi cum peditibus paucis equitatū reliquit: vt hi q̄ dem locis suis manentes, eadem castra defenderent: equites vero omne circum territorium peragrans ad fines Ioppes, vicos & municipia simul eximerent. Illi quidē preceptis obediētes, in dies singulos incurfando, excindebant totas regiones atq; vastabant. Vbi vero Iotapatē apud Hierosolimam casus nunciatus est, primo quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quod nemo qui se vidisse diceret quę iactabant

Item aliud.

Cęsarię sitū
odium in
Iosephum.

Ioppe piratę
tarum prę
sidium.

Ioppes sit?

Ioppenes
quater mil
le & ducent
is submerfi

tur aduenerat, non credebant. Nec enim vel nuntius aliquis super fuerat: sed ipsa per se fama excidium prædicabat. Vnde præmatura tristium paulatim per finitimos veritas ambulabat, & apud omnes ambiguitate certior habebatur. Quinetiã rebus gestis plura quæ facta non erant effingebantur: & i excidio ciuitatis interemptus dicebatur esse Iosephus. Quæ res maximo lætu repleuit Hierosolymã. Et per singulas domos itemque cognationes, amissorum quisque lugebatur a suis. Lætus vero ducis publicus erat. Et hi quidem hospites, alij propinquos amicos, alij nonnulli etiam fratres flebant, Iosephum autem vniuersi adeo ut per dies triginta nunquam lamenta in ciuitate cessarent, magnaque mercede conducerentur tibicines neniarum. Tempore autem veritate reuelata, ubi de Iotapatha quidem ut res habebat, fictum vero quod de Iosephi morte vulgabatur: eoque viuere & cum Romanis esse, cõpertum est & cõprobatum, ac supra captiui fortunam a ducibus honorari, tantam in eum viuum iracundiam, quantam prius cum mortuum crederent beneuolentiam conceperunt. Et ab alijs quidem ignauis, apud alios proditiõnis arguebatur: totaque in eum ciuitas plena erat indignatione, atque conuicijs. Vltro autem his vulneribus excitabantur, magisque accendebantur rebus aduersis: & offensio quæ prudentibus ne similia perferant, cautionis & custodię causam præbet, ad alias calamitates tanquam stimulus incitabat: & malorum quæ semper accipiebant ex fine principum. Denique maiore in Romanos impetu ferebantur, velut in Iosephum pariter vindicaturi. Hierosolymorum quidem habitores eiusmodi turbis agitabantur.

¶ Deditio Tiberiadis.

Caput XVI.

Vespasianus autem studio visendi regnum Agrippæ, (Nam & ipse rex inuitabat, rectorẽ cum exercitu simul paratus accipere domesticis diuitijs, ac per eos egres partes regni compescere) motis ex Cæsarea maritima castris, in eam quæ Philippi dicitur Cæsaream demigrauit: ibique per dies viginti, milite recreato, ipse quoque rerum gestarum gratias deo referens in epulis erat. Postquam vero Tiberiadis quidẽ nouas res cupere, ac rebellare Taricheas audiuit, (ad regnum autem Agrippæ vtraque pertinebat) decreto apud se vndique Iudeos excindere, opportunum esse credidit aduersus eos exercitum ducere, simul ut Agrippæ hospitio vicem rependeret, potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filium suum Titum in Cæsaream, ut inde militem Scythopolim traduceret, mittit. Hęc autem ciuitas decem ciuitatũ maxima, & Tiberiadi vicina est. Quo cum ipse venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum tribus vltra legionibus progressus, ad trigessimum a Tiberiade stadium, in quadam mansione conspicua rebellatibus, cui nomen est Enabris, castra ponit, atque hinc decadarchum Valerinum cum equitibus quinquaginta dirigit: qui pacifico sermone oppidanos alloqueretur, & ad fidem inuitaret. Audierat enim, quod pacem populus desideraret: a nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, seditionem pateretur. Itaque Valerinus ubi muro appropinquauit, & ipse de equo desiliit, & suos comites idẽ facere iussit: ne laceßendi prælij causa, potius venisse videretur. Sed priusquam verbum faceret, armati excurrere in eum seditionis, qui erant validiores, rectore quodã nomine Iesu, Thobie filio, latrocinialis agminis principe. Valerinus autem, neque præter mandata ducis prælio congredi tutum ratus, etiã si de victoria certus esset: pugnamque periculosa esse, si cum multis pauci, & instructis imparati cõficeret, inopinata præterea Iudeorum stupefactus audacia, & ipse pedes refugit, & quinque alij similiter equis relictis: quos Iesus eiusque socij, veluti pugna non insidijs captos, lecti in oppidum adduxerunt. Id autem veriti seniores, & qui præstare populis videbantur, in Romanorum castra profugit: adhibitoque sibi rege, ad Vespasianum genus suppliciter accedunt, ne se despicere oblectantes: neque quæ paucorum esset, totius esse ciuitatis insaniam existimaret: sed populo parceret, qui semper amica Romanis sentiret, magisque vltum iret defectionis autores: a quibus ipsi olim ad fœdus venire properantes, nunc vsque neid facerent asseruati fuissent. His eorum precibus, quaquãam toti ciuitati propter equorum rapinam inensus esset, indulsit. Nam & Agrippa videbat eius oppidi causa trepidare. Fide autem per eos populo data, Iesus eiusque socij tutum sibi non esse rati apud Tiberiada cõsistere, ad Taricheas cõfugiunt. Posteroque die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui multitudinem an omnes pacem cuperent experiretur. Cognito autem populum eadem sentire quæ supplices, ad ciuitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum laudationibus obuiam præstitis salutis

Valerinus,
dux exerci-
tus contra
Tiberiadem.

Tiberiadis
deditio.

Vespasianus
a Tiberi-
ensibus
recipitur.

salutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cum vero militem angustis aditus remorarentur, murorum partem dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit, eoque pacto dilatauit ingressum: ut præda tamen & iniurijs abstinerent, in gratiam regis edixit, eiusdemque causa muris pepercit, spondentis habitatores eius, post hæc cum reliquis fore concordēs: alijsque modis malis affectam ciuitatem ex diffensione recreauit.

¶ Taricheorum obsidio.

Caput XVII.

Deinde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muroque firmavit, belli sibi moras illic fore prospiciens: quod omnis turbarum cupiens multum do, ad Taricheas conflueret, munitione confisa ciuitatis, & lacu qui Genesar ab indigenis sic appellabatur. Etenim ciuitatem ita ut Tiberias, sub monte positam, qua lacu non alluebatur, vndique muro validissimo, sed minore tamẽ quam Tiberiada, Iosephus cinxerat. Nam illam quidem in principio defectionis pecuniarum, itemque virium copia cõmunierat: Taricheis vero largitatis eius reliquæ profecerunt. Scaphas autem plurimas, in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri prælio vincerentur, refugerent: simulque ad nauale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munitionibus, leuis eiusque locij neque multitudine hostium, neque disciplina militie perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu discitis muri fabricatoribus, ac parte aliqua edificij dissipata, ubi armatos congregari viderunt, antequam mali aliquid paterentur, ad suos cõfugiunt: eosque insecuti Romani, ad nauigia compulere. Et illi quidem tantum prouocati, vnde Romanos contingere missilibus possent, anchoras iaciunt: & sicut acies assolent, densatis inter se nauibus, aduersus hostes in terra constitutos, nauali prælio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima ciuitati planicie congregatam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eo mittit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, patri quidem maioribus auxilijs opus esse mandauit. Ipse vero equitum plerisque, etiam priusquam subsidia venirent, alacres effevidens, cum nonnulli eorum multitudinem Iudeorum formidarent, vnde exaudiri posset constitit: & o Romani, ait, pulchrum est nanque in principio sermonis admonere vos generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturos scitis, nostras enim manus nemo vnquam toto orbe hostis vllus euasit. Iudei vero, ut etiam pro his dicamus aliquid, ad hoc vsque repositi victi non defatigantur. Itaque oportet illis in aduersis rebus constanter dimicantibus, etiam nos in secundis perseverantius laborare. Aperta quidem fronte vobis plurimum alacritatis inesse cõspicietis, gaudeo: Vereor autem, ne cui vestrum tanta timorem multitudo hostium latenter incutiat. Igitur quisque iterum cogitet, qualis cum quibus decertabit: quodque Iudei, licet satis sint audaces, mortemque contemnant, incõpositi tamen bellorum imperiti sunt, vulgus recte potius quam exercitus appellandi. De vestra vero peritia atque ordinatiõe referre quid opus est? Nempe idcirco soli armis exercemur pacis etiam tempore, ut ne in bello nos cum hostibus numero conferamus. Nam quod perpetue militie commodum, si pares cum rudibus congregiamur? Quin reputate, quæ armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & duces tuti consilio cum vagis, neque rectorem habentibus decertabitis: quodque nos hęc virtutes multo plures efficiant, multum vitia de hostium numero detrahant. Nec sola hominum multitudo, quis pugnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed etiam si vel in paucis sit fortitudo. Hi enim & ordinari faciles sunt, & sibi met subuenire: numerosæ autem copiæ, plus incommodi ex semetipsis, quàm ex hostibus capiunt. Itaque Iudeos audacia & ferocitas ac desperatio siue mentis sequitua ducunt: quæ rebus secundis aliquantum valent, minimis vero offensionibus extinguitur. Nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itemque fortitudo, quæ & in prospera fortuna viget, nec ad finem vsque inter aduerfa decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, quam Iudeis, causæ certaminis. Nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent, quid est nobis incluta fama præstantius? Et ne post orbis terrę imperiũ, videamus hostium aduersariorum loco, Iudeos habere. Præterea cõsiderate, quod ne patiendi quidẽ alicuius intolerabilis mali metus est. Multos enim eosque in proximo adiutores habemus. Rapere autem victoriam possumus: & quos a patre mitti nobis speramus auxilio, conuenit antecapere, ut & maior sit, & socium non habeat virtutis effectus. Equidẽ puto nunc de me ac patre meo, vobisque pariter iudicium fieri. Si quidẽ ille rebus ante gloriose gestis dignus fuit. Ego vero eius sum filius, vosque milites mei: nam illi vincere consuetum est. Ego vero reuerti ad eum perpetiar victus.

Vespasianus
mouet
exercitum
contra Taricheos.

Oro Titum
ad milites.

Quo pacto autem vos non puduerit, duce vestro periculis occurrente, non superare? Appetam enim pericula, mihi credite, primusque in hostes irumpam. Nemo autem vestrum a me discesserit, persuasum habens, impetum meum sustentari opere diuino: & manifestissime presumit, quod multo plus mixti hostibus efficiemus, si extrinsecus pugnaremus. Postquam locutus haec est Titus, diuina quaedam alacritas militibus incidit. Et quia Traianum aduenire cum trecentis equitibus ante praedium contigit, egre ferebant, tanquam minueretur victoria societate. Misit autem Vespasianus Silonem & Antonium, cum duobus milibus sagittariorum: ut occupato monte, qui ex aduerso erat oppido, murorum propugnatores repellerent. Et ab illis quidem ita ut praecipuum fuerat, circumuenti sunt, ex ea parte subuenire tentantes. Titus autem primus perrexit citato equo in hostes, & post eum ceteri cum clamore, per tanto spatio fusi, quantum aduersa acies occupauerat, unde multo etiam plures quam erant apparuerunt. Iudei vero, licet incursum eorum & disciplina conterriti, paulisper quidem primos sustinere congressus. Perculsi autem contis, equorumque impetu deturbati conculcabantur: atque ita multis passim peremptis dispersum tur, & in ciuitatem, ut quisque velocitatis habebat, effugiunt. Titus autem aliquos a tergo instans, alios per transitum occidebat, nonnullos cursu antecapiens, iam ora transuerberabat. Multos autem, alium super alium lapsos inuoluens conficiebat: omnesque ad moenia confugientes preueniens, detorquebat ad campum, donec vi multitudinis elapsi in oppidum confugerunt. Excepit autem illos acerba dissensio. Namque indigenis, & fortunarum suarum & ciuitatis gratia, & ab initio bellum gestum, maxime quod male pugnatum fuerat, non placebat. Sed populus aduenarum qui plurimus esset vim adhibebat, & inter se discordantium clamor erat, veluti iam arma caperet. Quibus auditis, nec enim procul aberat Titus, exclamat: Hoc tempus est, quid moramur commilitones? deo nobis dedente Iudeos, suscipite victoriam. Non auditis clamores, qui manus nostras euasere, discordant: habemus ciuitatem, si modo properamus. Verumtamen cum velocitate nimis opus est. Nil enim magni effici sine periculo consuevit: non solum autem hostium concordiam, quos cito necessitas in gratiam reuocabit, sed etiam nostrorum auxilia preuenire debemus: ut praeter victoriam, quae tantas copias pauci superamus, etiam ciuitate soli potiamur. Simul his dictis concedit equum, atque ad lacum decurrit, & per eum properare ciuitatem ingreditur, quem ceteri consecuti sunt. Pavor autem eius audacie murorum defensores inuasit: & pugnare quidem vel prohibere venientem, nemo sustinuit. Relictis autem excubiis, Iesus quidem cum sociis in agros effugit: alij vero decurrentes ad lacum, in manus hostium contra venientium incidebant. Maestabantur alij cum scaphas faciebant, itemque alij, cum iam puectas asse qui ratando conarentur: plurimique per ciuitatem agebatur hominum cedens, aduenarum quidem resistentium, qui non effugissent: indigenarum vero sine pugna, quoniam spes eos foederis, & conscientia, quod belli consilium non habuerant, praedio deterrebant: donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab internitione requieuit. At qui in lacum confugerant, ubi ciuitatem captam viderunt, quam longissime ab hostibus recesserunt. Titus vero missis equitibus res gestas patri nunciat. Quibus ille compertis, quod necesse fuit & filij virtute, admodum letus, & facinoris claritudine, (maxima enim bellum pars videbatur exempta) tum quidem statim circumdari ciuitatem custodibus iussit, ne quis ex eadem subterfugeret, neque a cedibus temperaret. Postero autem die cum descendisset ad lacum, rates aduersus illos, qui eo refugerant, fabricari iussit: Quae tam maritimarum copia, quam artificum multitudine mature contextae sunt.

De lacu Genesara, & fontibus Iordanis.

Caput XVIII.

Lacus Genesara quidem a terra continente appellatur. Quadraginta vero stadij in latitudine patens, centumque in longitudine, aquae dulcis est atque potabilis. Palustri enim crassitudine tenuiores habet latices: & vndique in littora & arenas densus, purus est: ac praeter hoc temperatus ad hauriendum, & fluuius quidem siue fonte leuior. Sempiternum autem frigidior, quam lacus diffusio patitur, manet: estiusque noctibus eius aquae sub diuo perflant, nequaquam estibus cedunt: id enim facere indigenis moris est. Variaque sunt in eo piscium genera, ab alterius loci piscibus tam sapore, quam specie discreta. Mediusque fons est in fluuiio Iordane. Pannius nomine qui terra conditus, fertur ex ea quae vocatur Phiale. Haec autem est, quae in Trachonitide ascenditur ad centesimum vigesimum stadij Celsariae, non longius in dextro itineris latere. Et proprie quidem ex rotunditate Phiala dicitur

dicitur lacus, rotae speciem praeferebat. Semper autem inter eius labra cohibetur vnda, nunquam deficiens vel exuberans. Cumque interim hoc esse Iordanis principium nesciretur, a Tetrarcha quondam Trachonitidis Philippo deprehensum est. Is namque missis in Phialen palustris, inuenit eas apud Pannium redditas, vnde ante fluuius nasci credebatur. Naturalis quidem pulchritudo Pannij, regij opibus & Agrippae diuitijs magnificentius accurata est. Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc antro incipiens, Semechonitidis quidem lacus paludes secat & margines: centum autem viginti alij praeteritis stadijs, post oppidum Iulias, da, Genesara lacum medium transiens, deinde multam per solitudinem in Alphaliten lacum exit. Ad Genesara vero lacum eiusdem nominis terra praetenditur, natura simul & pulchritudine admirabilis. Nullum enim ipsa per hubertatem sui negat arbutum, totamque plantis conseruare cultores. Caelivero reperies etiam diuersis aptissima est. Noces enim, quae arborum maxime frigoribus gaudent, infinite florescunt: ubi etiam palmae, quas nutrit calor aestiuus: hae iuxta ficus & olivae, quibus aura mollior destinata est: ut naturae magnificentiam hanc esse quis dixerit, vim adhibentis ut in vnum conueniant inter se repugnantia, annique temporum contentione bona, velut singula peculiari studio terrae fouerent. Non enim solum nutrit praeter opinionem pomavaria, sed etiam seruat, egregia quidem, & quodammodo regnaria. Vuas & carices sine intermissione decem mensibus lugerit, ceteros vero fructus anni spatio senescentes. Nam praeter aeris lenitatem, & fontem quoque irrigatur huberrimo, qui Capernaum ab indigenis appellatur. Eum nonnulli venam esse Nili fluminis opinantur, quod similes Coracino, sicut lacus, generat pisces. Longitudo autem regionis aequae ac littora cognominis lacus triginta stadijs extenditur, & latitudo viginti. Horum quidem natura eiusmodi est.

TARICHEORVM EXCIDIVM. Caput XIX.

Vespasianus autem perfectis ratibus, imposita manu militum, quanta in eos, qui lacum effugerant, satis esset, vna puehitur. Illi autem neque compulsi ad terram euadendi facultatem habebant, in festis omnibus, neque nauali bello pari conditione pugnandi. Nam & scaphae paruae, atque piraticae aduersus rates infirmae erant: & cum paucis singulis veherentur, cunctis simul instantibus Romanis, appropinquare metuebant. Veruntamen circum rates nauigandum etiam prope accedendo, lapidibus Romanos eminus appetebant, aut cominus etiam irritando feriebat: plus autem ipsis utroque modo nocebat. Nec enim laxis quicquam praeter crebros sonitus agebant: quoniam contra septos armis iaciebantur, contiguaeque sagittis eorum afficiebantur. Et si accedere propius ausi fuissent, priusquam facerent aliquid patiebantur, cumque his nauigijs mergebantur. Multos autem vulnera inferre tentantium, qui pilis contingi possent, alios defiliendo in scaphas Romani gladijs transfigebant: nonnullos, concurrentibus inter se ratibus in medio, deprehensos cum nauiculis capiebant. Submersorum autem, qui capita sustulissent, aut sagittis praueiebantur, aut ratibus occupabantur: & si desperatione compulsi, inimicis adnare tentassent, eis vel manus vel capita truncabantur: plurimisque passim ac variis erat interitus eorum: donec in fugam versi, ceteri terrae appulsi sunt, circumclusi nauiculis suis. Effusi autem multi quidem in ipso lacu, telis configebantur: multos vero in terram egressos, peremerunt Romani. Mixtum autem sanguinem, pleniusque cadaveribus cerneret totum lacum. Nullus enim saluus euasit. Acerbus autem secutis diebus odor illam regionem oppressit & facies. Nam littora quidem naufragijs simul plena erant, & corporibus tumidis. Calescentes autem tabefacti mortui, caeli tractum corrumpebant, ut non Iudeis solum ille casus miserabilis videretur, verum etiam facioribus ipsis esset iniustus. Ille quidem illius praedij naualis exitus fuit. Perierunt cum his, qui prius in ciuitate ceciderat, sex milia & quingenti. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali ad Taricheas residens, aduenam populum ab indigenis secernebat, qui autor belli extitisse videbatur: & an hi quoque seruandi essent, cum reatoribus deliberabat. Tunc autem affirmantibus eorum liberationem detrimento futuram: nec enim dimissos quiescere posse hostes, qui & patrijs carerent, vimque adhibere ac bellum inferre possent ad quos confugissent. Vespasianus salute quidem indignos esse eos, contraque seruatores suos noverat euasuros: sed de eorum mortis qualitate cogitabat. Nam si ibi occiderentur, non propeffusos suspicabatur indigenas, tot apud se supplices obtuncari: si deinde interposita, dedit vim pigebat afferre: verum ab amicis superabatur, nihil in Iudeos committi pos-

M iij

se dicentibus: quodq; vtile esset, honesto debere preponere cum vtrūq; obtinere non posset. Indubitata igitur concessa licentia, solo eos itinere, quod Tiberiada duceret, exire permittit. Cūq; illi facile his quę cupierant credidissent, & quod iussum fuerat comitati, neq; pecunijs suis quicquā metuentes abirent: totam quidem a Tiberiada vsq; viā Romani, ne quis euaderet, occupauerunt: eosq; in ciuitatem conclusos, mox insecutos Vespasianus, oēs in amphitheatri stadio constituit. Et seniores quidē cum imbellibus, qui mille ducēti erant, iussit occidi: iuuenū autē validissimos sex milia lectos, ad Isthmon Neroni transmisit. Ceteram vero multitudinem triginta milia & quadringentos vendidit, præter alios quos Agrippę donauerat. Nā his qui ex eius regno essent, facere quod vellet ipse permittit. Verum & istos rex vendidit. Reliquum tamen vulgum, qui erant Trachonitę & Gaulanitę & Hippeni, pluresque, & Gadaritę seditiosi, & fugitiui, & quibus probra pacis bellum conciliant. Capti sunt autem sexto idus Septembris.

FLAVII IOSE PHI

DE BELLO IYDAICO LIBER QVARTVS.

OBSIDIO GAMALESIVM. Caput I.

Vicinq; autem Iudeorum Iotapatitis excisis a Romanis defecerat, hīse ad eos postquā Taricheatę superati sunt, applicabāt: omniaque Romani castella & ciuitates ceperant: præter Giscalam, & qui montem * Itaburium occupant. Cum his autem rebellaret Gamala ciuitas, contra Taricheas posita supra lacum, quę ad fines pertinebant Agrippę, itemq; Sotani & Seleucia. Et hę quidem Gaulanitis regionis erant ambę: Sotani superioris partis, cui nomen est Gaulana: & inferioris Gamala. Seleucia vero ad lacum Semecolim, triginta latum, & sexaginta stadiis longum, paludesque suas ad Daphnen vsque tendentem. Quę regio cum alias sit deliciosa, præcipue tamen fontes habet, qui minorem (quem sic appellāt) Iordanē alentes, sub aureo Iouis templo in maiorem deducūt, Sotani quidem ac Seleuciam colentes, in principio defectionis Agrippa sibi foedere sociauerat: Gamala vero ei non cederat, freta locorum difficultate, amplius quam Iotapata. Iugum nanque asperum, ex alto monte deductum, mediam ceruicem erigit: & vbi supereminet, in longitudinem tenditur: tantum contra decliue, quantum a tergo, vt cameli similitudinem preferat: vnde nomen etiam duxit: nisi q; expressam vocabuli significationē indigenę seruire non possunt. Et a fronte quidem ac lateribus, in valles inuias scinditur. Post vero qua de monte pendet, paululum difficultatem refugit. Verum & hanc partem, per obliquum excisa fossa, indigenę deuiam fecerant. Domus autem crebre, & vicissim per prona erant ædificatę, & nimio præcipitio casuris similes. Ciuitas intra se decurrebat, in meridiē vergens. Australis vero collis immensa editus altitudine, vsum arcis sine muro ciuitati præbebat, rupesq; superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem intra muros erat, in quē oppidum definebat. Quamuis autē natura inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iosephus cum murorū eam ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddidit firmiter. Eius autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quam Iotapateni: sed multo pauciores, minusq; pugnaces: situsq; freti difficultate, plures esse hostibus putabāt. Nam plena erat ciuitas, multisq; in eam, quod esset tutissima, confugientibus. Vnde ab Agrippa quoq; premissis ad obsidionem, per menses septem resistere. Vespasianus autem profectus ex Amathunte, vbi pro Tiberiade posuerat castra, (Amathus autem, si quis nomen interpretetur, aquę calide vocantur: ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum vitijs idoneus) Gamalam peruenit: & totam quidem ciuitatem ita, vt diximus, posita, custodia circūvallare nequibat. Quauero fieri posset, excubias collocauit: montemq; occupat superiorem. In quo milites castris, ita vt assolet, muro circūdati, opus aggerum postremo aggrediuntur. Et aperte quidem orientis summo supra ciuitatem loco,

As Taburium.

Gamale situs.

Aquę calidę.

loco, turris erat: vbi & quintadecima legio, necnon & quinta contra mediam ciuitatem operabatur: fossas autem decima repleuit & valles. Et iter hęc Agrippam regem, cum accessisset ad muros, eorumque defensoribus de traditione loqui tentaret, fundibulario rum, quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et ille quidem propterea familiaribus suis circūseptus est. Romanos autem ira simul ob regem, suiq; metus ad obsidionē protinus incitauit: nullum Iudeos crudelitatis modum in alienigenas atq; hostes pretermisum ire credentes: qui circa gentilem suū, & eorum quę ipsis conducerent suasio rem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operisq; consuetudine cito perfectis, machinas applicabant. Chares autem & Iosephus, (nanq; ipsi erant oppidanorum potentissimi) armatos quidem, licet metu percussos, ordinauere: Et quā quā non diu obsidionem posse sustinere arbitrabantur, quibus aqua itemq; alia vsui necessaria non sufficerent, adhortati tamen eos ad mœnia produxerunt. Et paulisper quidem machinis aduenientibus repugnarunt. Balistis autem tormentisq; percussis, in oppidum recesserunt. Itaq; Romani tribus ex locis aggressi, murum arietibus quatūti: & qua deiectus fuerat, isuli magno cum armorum strepitu ac tubarum fonitu: ipsi quoq; insuper vlulantes cum oppidanis confligebant. Illi autē ad primos aditus interim per tinaces Romanis, ne vltra progredieretur obstabant. Ceterum vi & multitudine superati, vndiq; ad excelsa ciuitatis loca fugiunt. Deinde reuertentes instantibus sibi hostibus incūbunt: eosq; impingendo per decliua, locorum difficultate & angustia depressos interficiebant. Romani autē cum neq; a vertice imminētibus repugnare, neq; in partem aliquam euadere possent, pronos eos vrgentibus hostibus, in domos hostiū plano contiguas refugiebant. Sed hę replete labeantur, quod pondus sustinere nō poterāt. Vnaq; deiecta multas inferiores, itemq; illę alias deturbabant. Ea res plurimos Romanorū morte consumpsit. Incerti enim quid facerent, quāuis subfidere tecta viderent, tamen eo conuolabant, atq; ita multi quidē ruinis opprimebantur. Non pauci vero subter fugientes, parte corporis opprimebantur. Plurimi autē puluere suffocati moriebantur. Sed ea Gamalenses, pro se fieri existimabant: pprię incommoda negligentes, magis instabant: hostesq; in tecta sua quīs labentes sustentando cōpellebant. Qui vero p angustos viarū cliuos cecidissent, eos telis desuper missis interficiebant. Et ruine quidē lapidum copiam, ferrū vero eis mortui hostes dabant. Cęsorū enim gladios auferentes, his contra semineces vtiebantur: multi iam procumbentibus tectis, semet inde piciendo moriebantur: tergaq; dantibus, ne fuga quidē facilis erat. Viarū nanq; ignorātia, & caligine pulueris alius alium non agnoscens pererrabant, & circa se sternebantur. Sed illi quidem vix reperto exitu, ab oppido recesserunt. Vespasianus autem qui laborantibus semper interfuit, seuiissimo dolore percussus, cum super militem tuere ciuitatem videret, pprię tuitioris oblitus, clam paulatim superiore in oppido locum phēdit: ibiq; inter media pericula cum paucis oīno relinquitur. Nec enim aderat tūc ei filius Titus, ad Mutianum pridem in Syriam missus. Et dare quidem terga, neq; tutū neq; honestū sibi putabat. Rerum autem quas ab adolescentia gesserat, ac pprię virtutis memoria, quasi deo repletus, corpora lociorū atq; arma condens, & cum his bellum vna a vertice defluens sustinebat: & neq; viroū neq; telorum multitudinē formidans manebat, donec eius animi obstinationem hostes diuinā esse reputantes, impetum remiserunt. Illis autem iam infirmis oppugnantibus, ipse pedē referens, non prius terga ostendit, quā extra muros egressus est. Plurimi quidem Romani milites in ea pugna ceciderūt, & inter eos Ebutius Decadarchus, vir non eo tantum prælio quo perijt, sed vbiq; antea fortissimus comprobatus, quicq; plurimis malis Iudeos affecisset. In ea pugna Callus quidam nomine, Hecatontarchus, cum decem militibus in quadam domo latuit. Eius autē habitatoribus dum cœnarent, quod in Romanos fuisset consilium populi sui, inter se fabulātibz, hoc audito (nam & ipse Syrus erat, & hi quos secum habebat) nocte illos aggreditur: omnibusq; mactatis ad Romanos saluus cū militibus euadit. Vespasianus autem mœnere exercitum aduersis casibus videns, quodq; nullam interim tantā expecti fuerant cladē: huiusq; rei magis eos pudere, quod solum ducem in periculis reliquissent, consolandos putabat: de se quidem nihil dicēs, ne quem vel initio culpasse videtur. Oportere autem inquiens, quę communia essent fortiter ferre, naturam belli cogitantes, quodq; nusquā eueniat sine cruce victoria, iterūq; habeat fortuna regressum.

Agrippa fundę ita cū læsus.

Romani in Gamalam irruunt.

Romanos Gamala fugere cogunt. Vespasianus solus inter hostes reliquus est.

Vespasianus subter fugit. Ebutius.

Callus.

Vespasianus solus exercitum.

Multis tunc Iudaeorum milibus interfectis, exigua pro his stipem se inimice sepe penae disse fortune. Atque ut iam tantum esset, nimis secundis rebus insolescere, ita esse igna uorum, in offensionibus trepidare: velox enim esset in utraque mutatio: & ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit & animus, in rebus quoque infelicitate gestis, ut idem scilicet maneat, rectis consilij peccata restituens: quanquam ea quae nunc acciderunt, neque molitia nostra, neque Iudaeorum virtus effecit. Nam & illis pugnae melioris, & nobis deterioris, causa fuit difficultas locorum. Qua in re nimirum quis reprehenderit alacritatis vestrae temeritatem. Nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, manus continere debuissemus, neque in summo vertice constituta sequi pericula: sed capta inferiori ciuitate, paulatim eos qui refugerant, ad tutiore vobis & stabilem pugnam reuocare. Nunc autem immoderata festinatione vincendi, quam id incaute fieret, non curastis. Inconsultus autem & furibundus impetus belli, a Romanis alienus est, qui cum ea ordine peritiique perficimus, Barbarisque conueniens, & quo Iudei maxime possidentur. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere: atque indignae offensionis irasci potius quam coere. Optimus autem quisque de sua manu solatium querat. Ita enim fiet, ut & amissos resciscamus, & in eos a quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, experiar: eque ac vos pugnamus prius ad bella pergere, & nouissimus inde discedere. Ille quidem his dictis recreauit exercitum. At Camalenses bene gesta re, paulisper animos exere: quae nulla ratione, magna magnificeque puenerat. Mox autem reputantes ablatam sibi esse foederis spem, quodque minime possent effugere, (iam enim victus eos defecerat) vehementer dolebant, animosque remiserant. Nec tamen quatenus valebant, salutem suam negligebant: sed tam disturbatas partes muri, qui erant fortissimi, quam integras, ceteri amplexu custodiebant. Romanis autem construentibus aggeres, iterumque tentatibus irruptionem, multi ex ciuitate per valles deuias, quae nulli custodes erant, & per cloacas diffugiebant: Eos, qui metu ne caperentur ibi remanerent, inopia consumebat. Solis enim vndique alimeta qui pugnae possent congregabantur. Sed illi quidem in huiusmodi cladibus perdurabant.

Itaburius mons, occupatur a Placido.

Caput II.

Vespasianus autem inter curas obsidionis, subcissum opus aggreditur aduersus eos, qui montem Itaburium occupauerant, inter campum magnum & Scythopolim situm: cuius altitudo quidem triginta stadiis consurgens, septentrionali tractu inaccessa est. In vertice autem, viginti stadiorum planities patet, tota muro circumdata. Hunc autem tantum ambitum quadraginta diebus edificauerat Iosephus: & alias et materias, & aquas suggerentibus locis inferioribus. Solam enim incolae pluuiam habebant. Magna igitur in eo multitudine congregata, Vespasianus Placidum cum sex centis equitibus dirigit. Huic autem subeundi quidem montis, ratio nulla erat. Multos autem foederis ac veniae spe hortabatur ad pacem: & descendebat ad eum ipsi quoque, insidias molientes. Nam & Placidus eo studio mitissime cum his loquebatur, ut eos in planitie caperet: illique tam diu obediens, ad eum veniebant, ut incautum aggredirentur. Vicit tamen astutia Placidi. Coepit enim a Iudeis prelio, assimulat fugam: & postquam insequentes ad magnam partem campi pellexit, refecit in eos equitum manus: plurimisque in tergaveris, aliquos interfecit. Semoram vero multitudinem ceteram, ab ascensu coarctat. Itaque alij Itabrio relicto, in Hierosolymam refugiebant. Indigne autem fide accepta, quae eis aqua defecerat, & se, & montem Placido tradiderunt.

EXCIDIVM GAMALAE.

Caput III.

Apud Camalam vero, degentium audacissimi quique fuga dispersi latebant, imbelles autem fame corrumpebantur. At vero pugnantium manus obsidionem sustinebat, donec euenit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decima quinta legione milites, circa matutinas vigilas editissimam praeter ceteris turrim, quae in sua parte fuerat, subirent: eamque occulte suffoderent: cum appositis ei custodes, neque adeo tes eos, (nox enim erat) nec postquam adire, sensissent. Iidem autem milites, cauendo ne strepitus fieret, quinque saxis durissimis euolutis, resiliunt. Subitoque turris cum magno sonitu decidit, vnaque custodes precipitantur. At vero qui per alias custodias erant, per turbati fugiebant: multosque euadere ausos, peremere Romani: inter quos etiam Iosephum, super dirutam muri partem quidam iaculo percussum, interfecit. Intus autem in ciuitate degentibus, sono concussis, multus erat pavor, atque discursus, tanquam omnes essent hostes ingressi.

Tuncque

Tuncque Chares egrotus & iacens defecit: cum timoris magnitudo morbum eius plurimum iunisset ad mortem. Romani tamen prioris peccati memores, usque ad vigesimam & tertiam diem supradicti mensis, oppidum non sunt ingressi. Titus autem (iam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos se absente perculerat, ducentis equitibus praeter pedites lectis, otiose in ciuitatem introiit. Eoque praetergresso, vigilis quidem ubi senserunt, ad arma cum clamore properabant. Cognito autem intus constituti eius ingressu, alij raptis liberis, trahentes etiam coniuges, cum vlulatu & exclamationibus in arcem refugiebant: alij Tito occurrentes, sine intermissione trucidabantur. Qui vero prohibiti essent in arcem recurrere, nescij quid facerent, Romanorum praesidiis incidebant. Vbiq; autem infinitus erat morientium gemitus: perque prona loca effusus cruor, totum oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupauerant, omnem Vespasianus induxit exercitum: Erat autem saxosus, & accessu difficillimus vertex, in immensum editus, & vndique circum hostium multitudinem praecipit: vnde Romanos ad se aduenientes, alios telis & praeterea saxis deuolutis vlscerabantur Iudei: cum ipsos in excelsis locis positos nulle sagittae cogerent. Verum ad eorum interitum, diuino munere quodam, turbo exoritur, Romanorum quidem tela in eos ferens, ipsorum autem a Romanis repellens, & obliqua traducens, ut neque in praeruptis consistere propter violentiam flatus possent cum nihil esset immobile: neque hostes ad se accedentes videre. Itaque supergressi Romani, eos circumueniunt: & alios quidem repugnantes ante capiebant alios, cum manu superponerent. In omnes autem vehementius sequebantur, illorum memoria quos in primo aggressi fu perdidierant. Multi autem vndique circumclusi, desperatione salutis, filios & coniuges, & semetipsos in vallem praecipites dabant, quae sub arce in profundum patebat. Euenit autem, ut ipsorum in se qui capti fuerant, immanitate lenior existeret iracundia Romanorum. Ab his enim quatuor milia perempta sunt: qui vero se praecipitauerunt quinque milia sunt reperti. Neque quicquam praeter duas mulieres, saluus euasit: quae sorores erant, Philippi filiae: qui Philippus Iachimo genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa rege tetrarches fuerat. Seruati sunt autem, quod excidij tempore Romanorum impetum latuere. Nec enim vel infantibus pepercere: quorum multi singuli raptos ex arce proieciabant. Camala quidem hoc modo excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octobris: vigesimo & primo die mensis Septembris coeperat rebellare.

GISCALA A TITO CAPITVR.

Caput. IIII.

Amque solum Giscala municipium Galilee restabat indomitum: cuius multitudo patet studio tenebatur, quod erant plerique agricolae, spemque suam semper in fructibus collocauerant. Non parum autem manus latrociniali permixtione corrupte erant, quo morbo etiam nonnulli ciuium laborabant. Hos autem ad defectionem impellebat, atque constabat, Leui cuiusdam filius, nomine Ioannes: homo veneficus, & fallax, variisque moribus, & immoderata sperare promptus, miroque modo quae sperasset, efficiens: atque omnibus iam cognitis, quod affectandae sibi potentiae causa, bellum amaret. Huic apud Giscala seditionum turba parebat: quorum causa populus etiam legatos fortasse de traditio, ne missurus, Romanorum tamen congressum in parte belli praestolabatur. At Vespasianus contra hos quidem Titum cum equitibus mille, decimam vero legionem circa Scythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Caesarem ipse regreditur, danda his ex labore continuo requiem putans, ex ciuitatum copiis: eorumque corpora, itemque animos ad futura certamina existimans esse refouendos. Nec enim exiguum sibi laborem superesse de Hierosolymis prauidebat, quae & regalis esset ciuitas, & cuncti nationi praestaret. His autem, qui ex bello fugissent, in eam confluentibus, etiam naturalis munitio, itemque murorum eius constructio, non minima ei sollicitudine comparabat: cum virorum spiritum & audaciam, & sine muris, inexpugnabilem esse cogitaret: ob eamque rem milites, velut arthletas, ante certamina oportere curari. Tito autem ciuitas Giscala (equitibus ad eam accesserat) aggressionem capere facilis videbatur: sciens tamen quod ea vi capta, passim a militibus populus absumeretur (namque satius erat ipse iam cedibus) miserans multitudinem etiam ipse sine vllo discrimine cum nocentibus intereunte, pacem magis subigere ciuitatem volebat. Itaque plenae hominum muris, quorum plerique perditae factionis erant, mirari se ait, quoniam freti consilio, cum his iam ciuitatibus captis, illi soli Romanorum arma operiretur, cum viderent, multo quidem munitiora oppida vno impetu fuisse subuer-

M v

Titus ingressus
dicitur oppidum.

Fuga & caedes
Gama-
legorum.

Inuadit arx

Diuitius
relati Iudei
ex exorto
turbine tunc
reuerfa.

Thaburi
alias.

De Ioanne
quodam se
dicto.

Romani
iterum ten-
tant irru-
ptionem.

Montis Ita-
buri, occu-
pato Placi-
do comiti-
tur.

Dolus do-
losum
victore
Placido.

Turris a
Romanis
suffodit ca-
sus.

sa: securos autē fortunis suis potiri, qui Romanorum dextris credidissent: quas quidem etiam nunc illis ait se porrigere, neque ob insolentiam succensere, quia spem libertatis agnoscentia putaret. Non tamen, etiam si quis impossibilia vellet, perseveraret. Quod si dictis humanissimis non paruissent, fidemque dextris non habuissent, expertum in arma crudelia: iam cognituros esse, moenia sua ludum fore machinis Romanorum: quibus diffidentes, soli ex Galileis sese ostentarent arrogantes esse captiuos. His dictis, popularium quidem neminem non modo respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere: quia totum latronum praegenerant: & custodes erant portis apposti, ne quis vel ad foedus prodiret, vel equitum quenquam in ciuitate reciperet. Ioannes autem & ipse completi conditiones ait, ita aut persuasurum, aut necessitate belli renitentibus adhibiturum. Illum tamen diem Iudeorum legi oportere concedi: quoniam sicut arma mouere, ita etiam de pace conuenire nefas esse putaretur. Nam & Romanos scire, quod ab omni cessaret opere, dierum septem circuitio: quam si temerassent, non minus coactos, quam qui cogerent, piaculum commissuros, ipsumque Titum: nullum enim sibi ex mora esse dispendium formidandum: quod vnus noctis spatium, praeter fugae consilium ceperit, praesertim cum id obseruare circumfidentem nemo prohibeat: sibi autem magnum esse lucrum, nulla in re despicere patrios mores. Et illum decere, qui pacem non sperantibus iudulget, legem quoque seruare seruatis. His Titum Ioannes fallere conabatur, non tantum pro septimi diei religione, quantum pro sua salute sollicitus. Verebatur autem, ne statim capta ciuitate, solus destitueretur: qui totam in nocte ac fuga vitae spem collocasset. Verum profecto dei nutu in excidium Hierosolymorum Ioannem saluum esse cupientis, factum est, ut non solum induciarum causationem Titus admitteret, verum etiam in superiori parte oppidi castra poneret, ad * Dissam, qui mediterraneus est Tyriorum vicus validissimus, Galileis semper exolus. Nocte autem Ioannes, cum nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepto tempore, non solum his quos circa se habebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familiis abductis, in Hierosolymam fugiebat. Sed usque ad vigesimum quidem stadium fieri posse videbatur, ut mulieres ac pueros, aliamque multitudinem secum duceret, homo quem captiuitatis, itemque salutis metus vrgeret. Ultra vero procedente eo, relinquebatur, & oriebatur atrox remanentium fletus. Quanto enim quisquam procul a suis aberat, tanto propiore se hostibus esse credebatur, iamque affore qui se caperent existimantes, necessario pauirabant: & ad strepitum, quem ipsorum cursus faciebat, assidue respiciebant, velut instantibus quos fugissent: multique simul ruebant, & circa viam plurimos certamen praecedentium conterebant. Miserabile autem foeminarum & infantium erat excidium. Aut si quam iactarent vocem, nonnulli viros aut propinquos, ut se operirentur, orabant. Sed Ioannis exhortatio superabat, ut se ipsos seruarent in clamantes: eoque confugerent, unde remanentibus etiam si raperentur, poenas a Romanis peterent. Multitudo quidem eorum qui fugerant, ut cuique virum fuit, cito dispersa est. Luce vero facta Titus ad muros aderat, foederis causa: populus autem portis ei patefactis, cum coniugibus aduantes, tanquam benemerito, & qui custodia ciuitatem liberasset, laudibus praedicabant: simulque Ioannis fugam significantes ut & sibi parceret obsecrabant, & eos qui ex nouarum rerum cupidis reliqui superessent, vlsceretur. Ille autem precibus populi postulat, equitum partem ut Ioannem persequeretur, dirigit. Sed cum quidem occupare nequiere, quod antequam venissent, in Hierosolymam sese receperat. Vna ergo fugientium prope ad duo milia perimunt: mulieres ac pueros paulominus quam tria milia circumactos reducunt. Titus autem indigne ferebat, non statim a Ioanne poenas fraudis exactas. Irato vero animo, satis esse (quod spe deciderat) ad solatium putans, captiuorum & qui cruciati fuerant multitudinem, in oppidum cum fauore ingreditur: iussisque militibus minimam muri partem iure possessionis abruptere, minitendo magis quam puniendo reprimebat perturbatque ciuitatis auctores. Multos enim propter odia domestica, vel proprias inimicitias, delatores innocentie fore credebatur: si dignos poena discerneret, melius noxiumque relinqueret metu suspensum, quam immeritum quenquam cum eo perdere gratius existimabat. Illi enim fortassis modestiorum futurum, vel metu supplicij, vel quod erubesceret praeteritorum criminum venia: sine causa vero morientium poenas, nullo modo corrigi posse. Praesidijs tamen ciuitatem circumdedit, quae tam nouarum rerum studiosos compescerent, quam pro

Fuga Ioannis ad Hierosolymam.

Titus recipitur a Galenico.

Occisi hic mille fugientes.

Atque Dissam, qui mediterraneus est Tyriorum vicus validissimus, Galileis semper exolus.

quam pro pace sentientes, quod sibi reliquus erat maiore fiducia firmarent. Calileam quidem tota, postquam multo sudore Romanos exercuit, hoc modo subacta est.

Hierosolymitani excidij initium.

Caput V.

Apud Hierosolymam vero, ad Ioannis introitum, omnis populus erat effusus, & circa singulos, qui vna confugerant, numerosa turba collecta, quas foris clades experti essent, percontabantur. Illorum autem seruantes idem adhuc, atque interruptus anhelitus, necessitatem significabat. Veruntamen in malis quoque sibi arrogabant non Romanorum vim fuisse dicentes, sed sponte venisse, ut cum his ex cautiore loco pugnaret, inconfusum enim atque inutilium esse hominum, incaute pro Giscalis, & inualidis municipijs periclitari: cum arma vigoremque oporteat pro metropoli suscipere, atque seruare: significando tamen excidium Giscalorum, etiam quam dicebant honestam, discessionem suam, ut primi fugam esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autem, quae captiuus pertulere, non mediocri populum perturbatio tenuit, magnumque id esse argumentum proprii reputabant excidij. At Ioannes, qui eorum quidem quos fugientes reliquerat causa, minus erubescerebat. Singulos autem ciuiens, spe ad bellum incitabat, infimitatem Romanorum asserens, propriamque virtutem extollens, & imperitorum ea cauillatione inscitiam decipiens quod etiam si pennas fumerent, nunquam Hierosolymorum moenia transgrederentur Romanum, qui pro Calileorum vicis tanta mala pertulissent, atque in eorum muris machinas contriuisent. His eius dictis magna quidem corrumpebatur iuuenum manus. Prudentiorum autem atque seniorum nemo erat, qui non futura prospiciens, velut iam perditam ciuitatem lugeret. Et populus quidem in confusione tunc erat. At vero per territorium manus agrestium, ante seditionem, quae Hierosolymis orta est, discordare iam coeperat. Titus enim a Giscala Caesarem, Vespasianus autem a Caesarea Iamnam & Azotum profectus, utranque subegit: impositisque illis praesidijs, reuertebatur: maximam ducens eorum multitudinem, qui se fecere sociauerant. Singulas autem ciuitates, tumultus bellorum interitum exagitant: quantum a Romanis respiciant, in semetipsos manus vertebant: cum inter amatores belli, ac pacis cupidos esset se qua contentio: dumque concordium pertinacia primo, inter domos accederetur: deinde inter se amicissimi populi dissiderent: & ad similia volentes quisque conuenire, aperte iam coacta multitudine, rebellaret. Itaque dissensiones quidem apud omnes erant: nouitatis autem annorumque cupientes, senibus ac sobrijs, iuuentute atque audacia praestabant. Primo autem indigenarum singuli praedari coeperunt: deinde ex composito confertis cuneis, per territorium latrocinantibus: ut quod ad crudelitatem atque iniustitiam spectat, nihil a Romanis gentiles abessent: atque ipsis qui vastabantur, illatum a Romanis excidium leuius videretur. Ciuitatum vero custodes, partim quia defatigare pigeret, partim odio nationis, aut nulli, aut minimi erant male affecti auxilio: donec rapinarum societate vndique congregati, collegiorum latrocinialium principes, atque in agmen conflati, Hierosolymis irrupunt: Quae ciuitas a nullo regebatur: & more patrio gentiles omnes sine obseruatione recipiebant: tunc praecipue cunctis existimantibus, vniuersos qui superinfluere, adiumento ex beneuolentia venire. Quae quidem res etiam sine dissensione ciuitatem postea pessumdedit, eo quod iners & inutilis multitudo, quae pugnacibus sufficere possent, alimenta consumpsit. Hisque praeter bellum etiam seditionem, famemque comparauit: alijque latrones ex agris eos transgressi, ac multo leuioribus quos intus inuenere, sociati, nullum atrox facinus intermittebant. Nec enim rapinis & expoliationibus metiebatur audaciam, sed usque ad cedens ruine fiebant: non clam, neque per noctem, aut quoslibet homines, verum luce palam nobilissimos quoque adoriendo. Nam primū Antipam regij generis virum, & adeo potentissimum ciuium, ut etiam publicos thesauros fidei suae permisso haberet, comprehensum custodie tradiderunt. Post hunc etiam Leuiam quendam, insignem virum, & Phoriam, filium Rageti, & ipsum Ragetum, regalis similiter utranque familiae, omnesque praeterea, qui praestare alijs videbantur. Cravis autem metus populum possidebat: & velut occupata ciuitate, salutem propriam quisque curabat. Illi autem clausorum vinculis non fuere contenti, neque tutum arbitrabatur ea potentia viros diutius custodire. Nam & ipsos, & domos eorum, non paucis viris frequentari, ac per hoc ad vlscendum esse idoneos, & praeterea rebellaturum fortasse populum, iniquitate commotum. Decreto igitur eos occidi, mittunt quendam de suo numero Ioannem ad cedens promptissimum, qui lingua patria Dorcadis filius dicebatur: eumque alij decem

Ioannes arrogantia sua oēs ad bellum accendit.

Intestina seditione Hierosolymis orta.

Impugnabatur ciuitas.

Primores in vincula coacti.

Primores in carcere coacti sunt.